

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра зовнішньоекономічної діяльності підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Планування та оптимізація витрат підприємства – суб'єкта
зовнішньоекономічної діяльності»**

(на матеріалах ТОВ «Агрітех Україна», м. Київ)

Студента 2 курсу, 4м групи,
факультету міжнародної торгівлі і
права,
спеціальності 073 «Менеджмент»
Спеціалізації «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Топчія Данила
Дмитровича

(підпис студента)

Науковий керівник
к.е.н., доцент

Гринюк Наталія
Андріївна

*(підпис наукового
керівника)*

Гарант освітньої програми
д.е.н., доцент

Студінська
Галина
Яківна

*(підпис гаранта
освітньої програми)*

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ВИТРАТ ТОВ «АГРІТЕХ УКРАЇНА» ЯК СУБ'ЄКТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	6
1.1. Оцінка фінансово-економічної діяльності ТОВ «Агрітех Україна»	6
1.2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Агрітех Україна»	18
1.3. Особливості процесу планування витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності	22
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	29
РОЗДІЛ 2. ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ТОВ «АГРІТЕХ УКРАЇНА» ЯК СУБ'ЄКТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	31
2.1. Пропозиції щодо оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності	31
2.2. Розробка заходів впровадження пропозицій щодо оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності	38
2.3. Прогнозна оцінка ефективності оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності	41
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	46
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52
ДОДАТКИ	57

ВСТУП

Актуальність обраної теми полягає в тому, що у сучасному глобальному середовищі зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) охоплює мікро- та макро- рівні економічних відносин і є одним із ефективних стратегічних напрямів розвитку як економіки країни загалом, так і окремих підприємств. Вихід підприємства на нові зовнішні ринки пов'язаний не тільки з низкою нових можливостей і переваг, але і з прихованими загрозами, такими як зниження платоспроможності, ефективності діяльності, обмеженість можливостей самофінансування діяльності тощо. Тому управлінські рішення щодо зовнішньоекономічної діяльності мають бути виваженими і вирішувати одночасно два завдання – підвищувати ефективність діяльності і нейтралізувати потенційні загрози. Кожний з цих напрямів пов'язаний з певним рівнем витрат, які є одними з важливих об'єктів управління для системи менеджменту підприємства, тому у сучасних умовах жорсткої конкуренції особливо актуальним є питання ефективного управління для мінімізації витрат, оптимізації їхньої структури, вивільнення, скорочення непродуктивних витрат. Звичайно, сучасний стан економіки України, висока ризикованість ЗЕД операцій, політична нестабільність загалом значно ускладнюють процеси управління, тому стратегічне мислення та управління витратами ЗЕД потребує розробки надійних та ефективних інструментів і методів. В умовах постійного зростання зовнішньоекономічних зв'язків в економіці країни підвищується актуальність стратегічного управління зовнішньоекономічними витратами суб'єктів господарювання, зумовлена потребами у розробці надійної методики та інструментарію для здійснення ефективного управління.

Отже, в ринкових умовах господарювання основними мотивами функціонування підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю є забезпечення зростання їх прибутковості, підвищення конкурентоздатності продукції, збільшення обсягів її виробництва.

Потенційні можливості реалізації цих завдань часто обмежені величиною здійснюваних витрат. Дослідження показують, що підвищення економічної ефективності діяльності таких бізнесових суб'єктів при найменших витратах, економія всіх видів ресурсів залежать від того, як підприємства вирішують питання управління витратами, що, в свою чергу, передбачає пошук способів збалансованого планування та оптимізації їх рівня.

Метою дослідження є поглиблення та узагальнення методичних основ побудови ефективної системи стратегічного управління витратами підприємств, що займаються ЗЕД, в тому числі, за рахунок збалансованого планування та оптимізації їх рівня.

Об'єктом дослідження є особливості здійснення витратних процесів в зовнішньоторговельних операціях підприємств – суб'єктів ЗЕД.

Предметом дослідження є теоретико-методичні аспекти планування та оптимізації рівня витрат підприємств – суб'єктів ЗЕД в реалізації визначених стратегій їх функціонування.

Для досягнення мети випускної кваліфікаційної роботи було поставлено та вирішено наступні **завдання**:

- оцінити фінансово-економічну діяльність ТОВ «Агрітех Україна»;
- провести аналіз зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Агрітех Україна»;
- дослідити особливості процесу планування витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;
- обґрунтувати пропозиції щодо оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;
- розробити заходи впровадження пропозицій щодо оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;
- надати прогностичну оцінку ефективності оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

При дослідженні теоретичних аспектів витрат застосовувалися методи індукції та дедукції для визначення загальних тенденцій розвитку вивчення витрат; методи теоретичного узагальнення і порівняння – для розкриття сутності та змісту витрат як економічної категорії. Шляхом застосування системного підходу, методів аналізу і синтезу доведено, що витрати є цілісною системою, у внутрішній структурі якої виділяють окремі підсистеми. Методи причинно-наслідкового зв'язку та абстрактно-логічний використовувалися для удосконалення класифікації витрат, встановлення взаємозв'язку методів ефективного управління витратами; спостереження – для визначення рівня витрат на підприємствах, що замаються зовнішньоекономічною діяльністю. Для обґрунтування вибору баз розподілу витрат підприємств галузі ЗЕД застосовувалися статистичні методи дослідження; для обґрунтування комп'ютерної системи планування та оптимізації – методи моделювання і формалізації.

Теоретичною та методологічною основою дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних вчених з проблем планування та оптимізації витрат; законодавчі та нормативні акти з питань економічної політики; програмні документи та відповідні постанови уряду; методичні матеріали. У роботі використано результати проведеного автором обстеження підприємств, що замаються зовнішньоекономічною діяльністю.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ВИТРАТ ТОВ «АГРІТЕХ УКРАЇНА» ЯК СУБ'ЄКТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Оцінка фінансово-економічної діяльності ТОВ «Агрітех Україна»

ТОВ «Агрітех Україна» функціонує у галузі «Оптова торгівля хімічними продуктами». Юридична адреса ТОВ «Агрітех Україна»: 02090, м. Київ, вул. Сосюри, 6, оф. 503.

ТОВ «Агрітех Україна» використовує лінійно-функціональну систему керування, що передбачає вертикальні і горизонтальні зв'язки між елементами структури. Наведемо схематично організаційну структуру даного підприємства (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Організаційна структура ТОВ «Агрітех Україна»

Дана структура керування підприємством економічно доцільна, тому що структурні елементи мають не тільки вертикальний взаємозв'язок, але і горизонтальний. Тобто елементи одного рівня здійснюють свої функції нерозривно один від одного. Така структура передбачає також і чіткий зворотний зв'язок.

Для розуміння фінансового стану ТОВ «Агрітех Україна» доцільно здійснити аналіз динаміки активу та пасиву балансу підприємства (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Динаміка статей активу та пасиву балансу ТОВ «Агрітех Україна» за 2014-2018 рр. (станом на 31.12)

Показники	2014		2015		2016		2017		2018		Відхилення 2018 / 2014 рр.	
	Тис грн	%	Тис грн	%	Тис грн	%	Тис грн	%	Тис грн	%	Тис грн	%
Активи												
Необоротні активи	17823	63,4	18371	61,52	19187	61,24	22512	63,33	23749	61,09	+5926	+33,25
Оборотні активи	10258	36,49	11455	38,36	12066	38,51	13031	36,66	15043	38,69	+4785	+46,65
- запаси	178	0,63	196	0,66	207	0,66	239	0,67	213	0,55	+35	+19,66
- дебіторська заборгованість	2132	7,58	2412	8,08	2631	8,4	2919	8,21	3712	9,55	+1580	+74,11
- грошові кошти	7900	28,1	8798	29,46	9176	29,29	9690	27,26	10968	28,21	+3068	+38,84
- інші оборотні активи	48	0,17	49	0,16	52	0,17	183	0,51	150	0,39	+102	+212,50
Інші активи	31	0,11	36	0,12	76	0,24	6	0,02	84	0,22	+53	+170,97
Баланс	28112	100	29862	100	31329	100	35549	100	38876	100	+10764	+38,29
Пасиви												
Власний капітал	23102	82,18	23100	77,36	25035	79,91	25047	70,46	26058	67,03	+2956	+12,80
Поточні зобов'язання	5010	17,82	5012	16,78	6294	20,09	10502	29,54	12818	32,97	+7808	+155,85
- короткострокові кредити банків	1195	4,25	1211	4,06	1367	4,36	1467	4,13	1788	4,6	+593	+49,62
- поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	41	0,15	56	0,19	0	0	422	1,19	290	0,75	+249	+607,32
- кредиторська заборгованість	1867	6,64	2093	7,01	2784	8,89	2484	6,99	2391	6,15	+524	+28,07
- інші поточні зобов'язання	1907	6,78	1652	5,53	2143	6,84	6129	17,24	8349	21,48	+6442	+337,81
Баланс	28112	100	29862	100	31329	100	35549	100	38876	100	+10764	+38,29

*Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Агрітех Україна» (Додатки А-Ж).

Отже, упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення загальних активів ТОВ «Агрітех Україна» на 10764 тис грн або на 38,29%, що сталося за рахунок зростання необоротних активів підприємства на 5926 тис грн або на 33,25% та оборотних активів ТОВ «Агрітех Україна» на 4785 тис грн або на 46,65%.

Упродовж 2014-2018 рр. необоротні активи ТОВ «Агрітех Україна» збільшувалися за рахунок росту капітальних інвестицій у торгове обладнання, основних засобів та інших необоротних активів. У 2018 р., порівняно з 2014 р., оборотні активи ТОВ «Агрітех Україна» збільшувалися за рахунок росту: запасів на 35 тис грн або на 19,66%; дебіторської заборгованості на 1580 тис грн або на 74,11%; грошових коштів на 3068 тис грн або на 38,84% та інших оборотних активів на 102 тис грн або на 212,50%.

Також доцільно відзначити, що протягом 2014-2018 рр. пасиви ТОВ «Агрітех Україна» зросли на 10764 тис грн або на 38,29%, що відбулося у зв'язку із збільшенням власного капіталу на 2956 тис грн або на 12,80% та поточних зобов'язань на 7808 тис грн або на 155,85%. У 2018 р., порівняно з 2014 р., спостерігаємо збільшення таких статей поточних зобов'язань ТОВ «Агрітех Україна»: короткострокових кредитів банків на 593 тис грн або на 49,62%; поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями на 249 тис грн або на 607,32%; кредиторської заборгованості на 524 тис грн

Майно ТОВ «Агрітех Україна» становлять виробничі і невиробничі фонди, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі підприємства. У табл. 1.2 відображено динаміку статей пасиву балансу ТОВ «Агрітех Україна» у 2014-2018 рр.

Таблиця 1.2

Динаміка статей пасиву балансу ТОВ «Агрітех Україна» за
2014-2018 рр. (станом на 31.12) (тис грн)

Показники	Станом на 31.12.					Відхилення 2014 / 2018 рр.	
	2014	2015	2016	2017	2018	Тис грн	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Власний капітал:							
Зареєстрований капітал	1104	1106	1106	16106	17106	+16002	+1449,46
Додатковий капітал	8103	8501	8573	8583	8593	+490	+6,05
Резервний капітал	354	354	356	358	359	+5	+1,41
Нерозподілений прибуток	13541	13139	15000	0	0	-13541	-100,00
Всього власного капіталу	23102	23100	25035	25047	26058	+2956	+12,80
Поточні зобов'язання:							
Короткострокові кредити банків	1195	1211	1367	1467	1788	+593	+49,62
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	41	56	0	422	290	+249	+607,32
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	331	342	423	533	402	+71	+21,45
Поточні зобов'язання за розрахунком:							
з бюджетом	612	612	996	778	801	+189	+30,88
зі страхування	292	298	445	373	417	+125	+42,81
з оплати праці	632	841	920	800	771	+139	+21,99
Інші поточні зобов'язання	1907	1652	2143	6129	8349	+6442	+337,81
Всього поточних зобов'язань	5010	5012	6294	10502	12818	+7808	+155,85
Всього пасивів	28112	29862	31329	35549	38876	+10764	+38,29

*Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Агрітех Україна» (Додатки А-Ж).

Упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення загальних пасивів на 10764 тис грн або на 38,29%, що сталося у зв'язку із зростанням власного капіталу на 2956 тис грн або на 12,80% та поточних зобов'язань на 7808 тис грн або на 155,85%. Також доцільно відзначити, що збільшення власного капіталу відбулося у зв'язку із зростанням зареєстрованого капіталу, додаткового та резервного капіталу ТОВ «Агрітех Україна» (рис. 1.2).

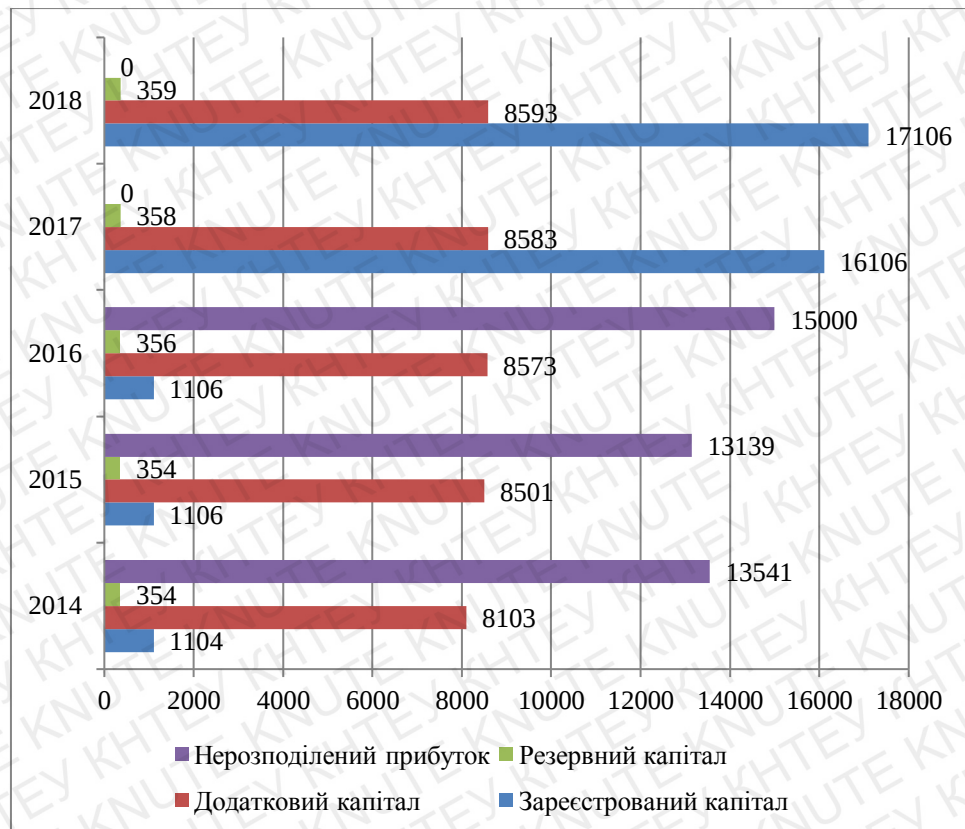

Рис. 1.2. Динаміка складових власного капіталу ТОВ «Агрітех Україна»
упродовж 2014-2018 рр. (тис грн)

*Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Агрітех Україна» (Додатки А-Ж).

Так, упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення таких статей власного капіталу в ТОВ «Агрітех Україна»: зареєстрованого капіталу на 16002 тис грн, додаткового капіталу на 490 тис грн або на 6,05% та резервного капіталу на 5 тис грн або на 1,41%.

Також доцільно відзначити, що протягом 2014-2018 рр. відбулося загальне зростання поточних зобов'язань ТОВ «Агрітех Україна» на 7808 тис грн або на 155,85%, що сталося у зв'язку із збільшенням короткострокових кредитів банку на 593 тис грн або на 49,62%, поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями на 249 тис грн або на 607,32%, кредиторські заборгованості на 71 тис грн або на 21,45% (рис. 1.3).

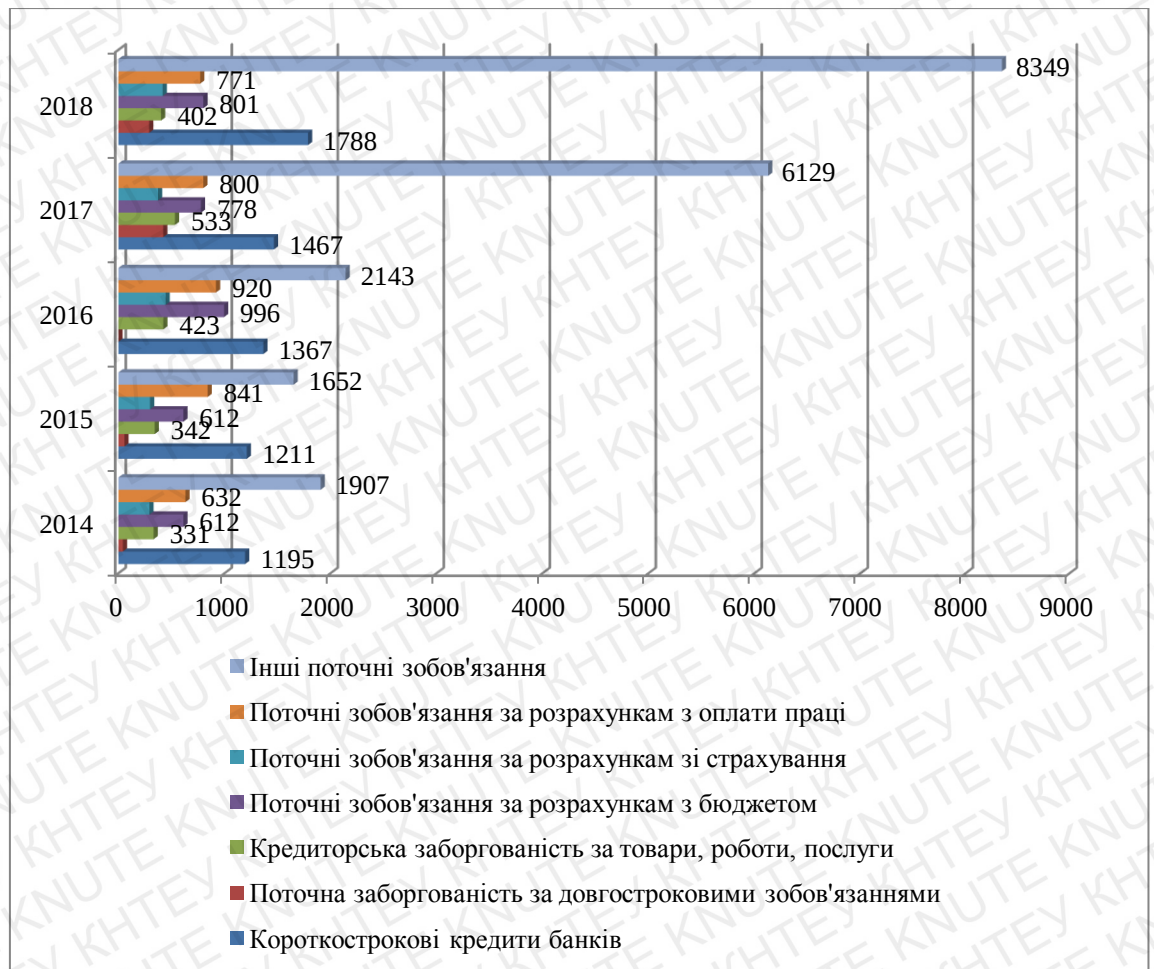

Рис. 1.3. Динаміка складових позикового капіталу ТОВ «Агрітех Україна» упродовж 2014-2018 рр. (тис грн)

*Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Агрітех Україна» (Додатки А-Ж).

Отже, упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення таких складових поточних зобов'язань за розрахунками: з бюджетом на 189 тис грн або на 30,88%; зі страхування на 125 тис грн або на 42,81%; з оплати праці на 139 тис грн або на 21,99%. У 2018 р., порівняно з 2014 р., відбулося збільшення інших поточних зобов'язань на 6442 тис грн

Таким чином, основними джерелами формування є постачальники, наймані працівники, бюджет та цільові фонди, банки та кредитні установи, інші джерела поточних зобов'язань. Упродовж 2014-2018 рр. відбулося зростання всіх складових залученого капіталу ТОВ «Агрітех Україна».

Загалом загальні позиковий капітал ТОВ «Агрітех Україна» зросли з 5010 тис грн у 2014 р. до 12818 тис грн у 2018 р., тобто на 7808 тис грн або на 155,85%.

Проаналізуємо структуру позикового капіталу підприємства (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Структура позикового капіталу ТОВ «Агрітех Україна» упродовж 2014-2018 рр.

*Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Агрітех Україна» (Додатки А-Ж).

Так, велику частку у структурі позикового капіталу ТОВ «Агрітех Україна» стали займати інші поточні зобов'язання підприємства (38,06% у 2014 р., 32,96% у 2015 р., 34,05% у 2016 р., 58,36% у 2017 р. та 65,13% у 2018 р.), що пов'язано із збільшенням величини сплачуваного ПДВ до бюджету України.

Проаналізуємо структуру загального капіталу підприємства (рис. 1.5).

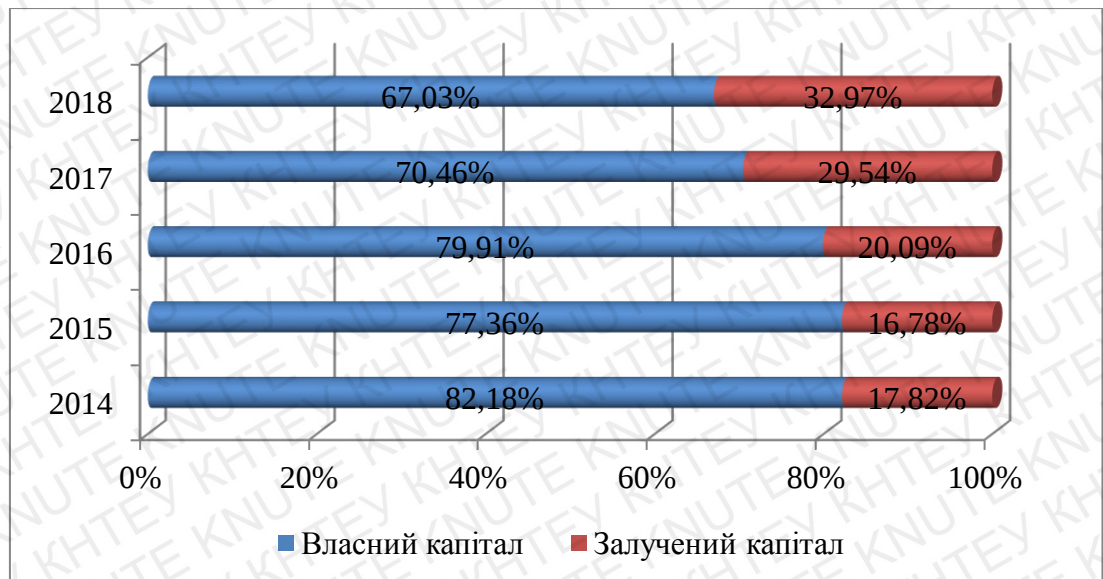

Рис. 1.5. Структура загального капіталу ТОВ «Агрітех Україна» протягом 2014-2018 рр.

*Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Агрітех Україна» (Додатки А-Ж).

За період, що аналізується, спостерігається позитивна структура загального капіталу компанії. Так, відомо, що фінансовий стан підприємства вважається стійким, якщо воно покриває власними коштами не менше 50% фінансових ресурсів.

Отже, упродовж 2014-2018 рр. найбільша частка у структурі капіталу ТОВ «Агрітех Україна» припадає на власний капітал підприємства – 82,8% у 2014 р., 77,36% у 2015 р., 79,91% у 2016 р., 70,46% у 2017 р. та 67,03% у 2018 р. Це позитивна тенденція, адже наявність саме власного капіталу є одним з головних індикаторів кредитоспроможності підприємства, основою для визначення фінансової незалежності підприємства, його фінансової стійкості та стабільності.

У табл. 1.3 проведемо розрахунок основних показників оцінки ефективності формування позикового капіталу ТОВ «Агрітех Україна».

Таблиця 1.3

Оцінка показників фінансової стійкості та платоспроможності в
ТОВ «Агрітех Україна» упродовж 2014-2018 рр.

Назва показника	Формули для розрахунку	Станом на:					Відхилення 2018 / 2014 рр.	
		01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	Абс. відх.	%
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Власний капітал / Активи	0,822	0,774	0,799	0,705	0,670	-0,152	-18,491
Коефіцієнт заборгованості	Позикові кошти / Активи	0,178	0,168	0,201	0,295	0,330	+0,152	+85,393
Відношення заборгованості до власного капіталу	Позичені кошти / Власний капітал	0,217	0,217	0,251	0,419	0,492	+0,275	+126,728
Коефіцієнт фінансування	Власний капітал / Залучений капітал	4,611	4,609	3,978	2,385	2,033	-2,578	-55,913

*Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Агрітех Україна» (Додатки А-Ж).

Отже, упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо скорочення коефіцієнта автономії (фінансової незалежності) ТОВ «Агрітех Україна» на 0,152, що свідчить про зменшення частини активів, які підприємство здатне профінансувати за рахунок власного капіталу. Нормативним значенням показника є 0,4 – 0,6. Упродовж 2014-2018 рр. в ТОВ «Агрітех Україна» було нормативне значення цього показника, що вказує на низький рівень фінансових ризиків, але не повне використання потенціалу. Негативним моментом у діяльності ТОВ «Агрітех Україна» стало зростання коефіцієнта залежності на 0,275 або на 22,597% та коефіцієнта заборгованості на 0,152 або на 85,393%. Також упродовж 2014-2018 рр. відбулося зростання відношення заборгованості до власного капіталу ТОВ «Агрітех Україна» на 0,275 або на 26,728%. Негативна динаміка скорочення коефіцієнта фінансування (з 4,611 у 2014 р. до 2,033 у 2018 р.) вказує на залежність ТОВ «Агрітех Україна» від зовнішніх джерел фінансування. Але зростання чистого прибутку ТОВ

«Агрітех Україна» позитивно позначилося на збільшенні рентабельності капіталу на 3,525.

У табл. 1.4 відображено динаміку статей Звіту про фінансові результати ТОВ «Агрітех Україна» у 2014-2018 рр.

Таблиця 1.4

Динаміка статей Звіту про фінансові результати ТОВ «Агрітех Україна» у 2014-2018 рр. (тис грн)

Показники	Роки					2018 / 2014 рр.	
	2014	2015	2016	2017	2018	Тис грн	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	25639	29974	31852	32082	34070	+8431	+32,88
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	21003	23999	25211	25996	27423	+6420	+30,57
Валовий прибуток	4636	5975	6641	6086	6647	+2012	+43,38
Інші операційні доходи	54	158	138	125	74	+20	+37,04
Інші операційні витрати	283	281	264	400	517	+234	+82,69
Фінансові результати від операційної діяльності	4407	5852	6515	5811	6204	+1797	+40,78
Інші доходи	3	1	2	2	0	-3	-100,00
Інші витрати	3505	3402	3474	3897	4248	+743	+21,20
Фінансовий результат до оподаткування	905	2451	3043	1916	1956	+1051	+116,13
Податок на прибуток	564	957	915	591	656	+92	+16,31
Чистий прибуток (збиток)	341	1494	2128	1325	1300	+959	+281,23

*Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Агрітех Україна» (Додатки А-Ж).

Так, упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Агрітех Україна» на 8431 тис грн або на 32,88%, що відбулося за рахунок зростання рівня збуту продукції на підприємстві. Також за 2014-2018 рр. відбулося збільшення собівартості реалізованої продукції на 6420 тис грн або на 30,57%. Позитивним моментом у діяльності ТОВ «Агрітех Україна» стало зростання валового прибутку з 4636 тис грн у 2014 р. до 6647 тис грн у 2018 р., тобто на 43,38%. За рахунок збільшення інших операційних доходів (за 2014-2018 рр. на 20 тис грн або на 37,04%) та зростання чистої виручки на підприємстві (на

8431 тис грн або на 32,88%) спостерігаємо збільшення чистого прибутку ТОВ «Агрітех Україна» на 959 тис грн або на 281,23%.

Основні показники рентабельності підприємства представлені в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Аналіз показників рентабельності в ТОВ «Агрітех Україна» за 2014–2018 роки

Назва показника	2014	2015	2016	2017	2018	2018 / 2014 рр.
Рентабельність активів	13,954	25,8	9,313	9,86	10,514	-3,44
Рентабельність власного капіталу	15,758	28,147	10,429	11,357	11,962	-3,796
Рентабельність продажу	30,289	37,645	16,39	18,943	16,591	-13,698
Рентабельність чистих активів	15,15	27,721	10,119	10,875	11,785	-3,365
Рентабельність оборотних активів	36,413	52,22	15,437	14,828	15,983	-20,43

*Джерело: складено автором на основі даних додатків А–Ж.

Отже, протягом 2014–2018 рр. відбулось скорочення рентабельності активів на 3,44%; рентабельності власного капіталу на 3,796%; рентабельності чистих активів на 3,365%; рентабельності оборотних активів на 20,43% та рентабельності продажу на 13,698%.

Таким чином упродовж 2014–2018 рр. спостерігається поліпшення всіх основних показників рентабельності підприємства, що свідчить про зростання ефективності його діяльності й викликано, в основному, збільшенням фінансових результатів діяльності ТОВ «Агрітех Україна». Підприємство має високий рівень рентабельності сукупних активів і власного капіталу. Збільшення рентабельності власного капіталу викликано збільшенням чистого прибутку та зростанням суми власного капіталу, що веде до посилення фінансової автономії підприємства. Рівень рентабельності власного капіталу свідчить про високу інвестиційну привабливість аналізованого підприємства, тому що він значно вище прибутковості по інших варіантах капіталовкладень.

Для оцінки ефективності використання активів на підприємстві проведемо аналіз показників ліквідності та ділової активності підприємства (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Аналіз показників ліквідності та ділової активності в ТОВ «Агрітех Україна»
за 2014–2018 рр.

Назва показника	2014	2015	2016	2017	2018	2018 / 2014 рр.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,365	1,48	0,547	0,297	0,063	-1,302
Коефіцієнт проміжної ліквідності	4,953	6,788	5,902	5,919	4,894	-0,059
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	5,73	8,154	6,893	6,903	5,507	-0,223
Власний оборотний капітал	175677	293229	410195	466599	499245	323568
Оборотність дебіторської заборгованості	5,31	5,506	3,155	2,481	2,954	-2,356
Оборотність кредиторської заборгованості	41,276	74,823	28,646	12,993	10,877	-30,399
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	69	66	116	147	124	+55
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	9	5	13	28	34	+25
Оборотність постійних активів	0,784	1,308	1,335	1,415	1,816	+1,032
Оборотність активів	0,475	0,673	0,552	0,504	0,629	+0,154
Оборотність чистих активів	0,514	0,721	0,587	0,552	0,691	+0,177
Оборотність товарно-матеріальних запасів	6,64	5,55	4,848	4,176	5,577	-1,063
Період обороту товарно-матеріальних запасів, днів	55	66	75	87	65	+10
Тривалість операційного циклу, днів	124	132	191	235	189	+65
Тривалість фінансового циклу, днів	115	127	178	206	155	+41

*Джерело: складено автором на основі даних додатків А–Ж.

Так, протягом 2014–2018 рр. спостерігаємо скорочення таких показників ліквідності: коефіцієнта абсолютної ліквідності на 1,302; коефіцієнта проміжної ліквідності на 0,059 та коефіцієнта загальної ліквідності на 0,223. Упродовж досліджуваного періоду власний оборотний капітал збільшився на 323 568 тис. грн.

Варто зазначити, що ТОВ «Агрітех Україна» володіє значним обсягом вільних ресурсів, які сформувалися завдяки власним джерелам. З позиції кредиторів підприємства такий варіант формування оборотних коштів є найприйнятнішим.

Одночасно, з погляду менеджера, значне нагромадження запасів на підприємстві, відволікання коштів у дебіторську заборгованість може бути

пов'язане з неефективним управлінням активами. У той же час ТОВ «Агрітех Україна» не повністю використовує свої можливості з одержання кредитів.

Варто зазначити, що коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості протягом 2014–2018 рр. зменшився на 2,356; також спостерігаємо скорочення оборотності кредиторської заборгованості на 30,399. У зв'язку зі скороченням оборотності дебіторської заборгованості спостерігаємо зростання середнього періоду погашення дебіторської заборгованості на 55 днів; а середній період погашення кредиторської заборгованості зріс на 25 днів. Негативною тенденцією господарської діяльності ТОВ «Агрітех Україна» є зменшення оборотності товарно-матеріальних запасів на 1,063. Варто відзначити, що протягом 2014–2018 рр. відбулось зростання тривалості операційного циклу на 65 днів та тривалості фінансового циклу на 41 день.

Отже, упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо зростання майна ТОВ «Агрітех Україна» на 38,29%, що сталося за рахунок підвищення рівня мобільних активів у загальній структурі активів підприємства. Упродовж 2014-2018 рр. ТОВ «Агрітех Україна» вело прибуткову діяльність, також спостерігаємо збільшення чистого прибутку з 341 тис грн у 2014 р. до 1300 тис грн у 2018 р.

1.2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Агрітех Україна»

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства має важливе значення для оцінки поточного економічного стану підприємства, перспектив його розвитку і попередження фінансових втрат. Схема зовнішньоекономічного відділу ТОВ «Агрітех Україна» наведена на рис. 1.6.

Рис1.6. Схема функціонування зовнішньоекономічного відділу
ТОВ «Агрітех Україна»

*Джерело: побудовано на основі внутрішньої документації ТОВ «Агрітех Україна».

Основним напрямом ЗЕД підприємства є імпорт хімічної продукції (пестицидів). Протягом 2018 року ТОВ «Агрітех Україна» реалізувало імпортованої хімічної продукції на 3737,64 тис грн та отримало від цього прибуток на суму 836,42 тис грн (табл. 1.7).

Таблиця 1.7

Основні показники здійснення імпорту хімічної продукції
ТОВ «Агрітех Україна» упродовж 2014-2018 рр. (тис грн)

Показники	2014	2015	2016	2017	2018	Відхилення 2018 / 2014 рр.	
						Абс. відх.	%
Чиста виручка від реалізації імпоротної хімічної продукції	2980,12	2998,25	3282	3472,06	3737,64	+757,52	+25,42
Собівартість реалізованої імпоротної хімічної продукції	2505,09	2674,12	2844,77	2890,78	2901,22	+396,13	+15,81
Прибуток від реалізації імпоротної хімічної продукції	475,03	324,13	437,23	581,28	836,42	+361,39	+76,08

*Джерело: побудовано на основі внутрішньої документації ТОВ «Агрітех Україна».

Підсумовуючи відзначимо, що упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення чистої виручки від реалізації імпоротної продукції ТОВ «Агрітех Україна» на 757,52 тис грн або на 25,42% та збільшення операційних витрат реалізованої імпоротної продукції на 396,13 тис грн або на 15,81%, що не завадило зростанню прибутку від реалізації імпортних хімічних продуктів на 361,39 тис грн або на 76,08%.

Завдання відділу зовнішньоторговельної діяльності ТОВ «Агрітех Україна» різноманітні – від пошуку закордонних партнерів, організації рекламної роботи до виконання митних формальностей. У зв'язку з цим особливо зростає роль маркетингових, юридичних і фінансових служб.

Зведені показники географічної структури імпорту продукції підприємства ТОВ «Агрітех Україна» представлено в табл. 1.8.

Таблиця 1.8

Обсяги та географічна структура імпорту хімічної продукції підприємством ТОВ «Агрітех Україна» за період 2014-2018 рр.

Регіон	Країни	Обсяги імпорту, кг				
		2014	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	5	6	7
Країни Західної Європи	Польща, Німеччина, Італія, Іспанія, Великобританія, Греція	187292,6	217417,5	228860,5	240905,8	240619,8
Країни СНД	Росія, Білорусь, Молдова, Литва, Латвія	276188,2	325312,2	342433,9	360456,7	340727,9
Країни Північної Америки	США, Канада	57138,2	55512,6	58434,3	61509,8	69584,1
Країни Латинської Америки	Чилі, Панама	35652,4	56410,9	59379,8	62505,1	58036,1
Країни Азії	Китай, Монголія, Японія, В'єтнам, Туреччина, Сінгапур, Ірак, Саудівська Аравія	159609,3	175161,0	184380,0	194084,2	180918,6
Австралія	Австралія, Нова Зеландія	47693,9	37098,2	39050,7	41106,0	59220,5
Країни Африки	Кот-д'Івуар, Камерун	23453,4	31349,3	32999,3	34736,1	37802,4
Всього		787028,1	898261,7	945538,6	995303,8	987007,9

*Джерело: побудовано на основі внутрішньої документації ТОВ «Агрітех Україна».

Отже, досліджуючи показники імпорту продукції у звітному 2018 році необхідно відмітити, що найбільше продукції імпортується з країн Західної Європи (24,38%) та країн СНД (34,52%), країн Азії (18,33%), країн Північної Америки (7,05%), країн Латинської Америки (5,88%), Австралії та Нової Зеландії (6%), Країн Африки (3,83%) (рис. 1.7).

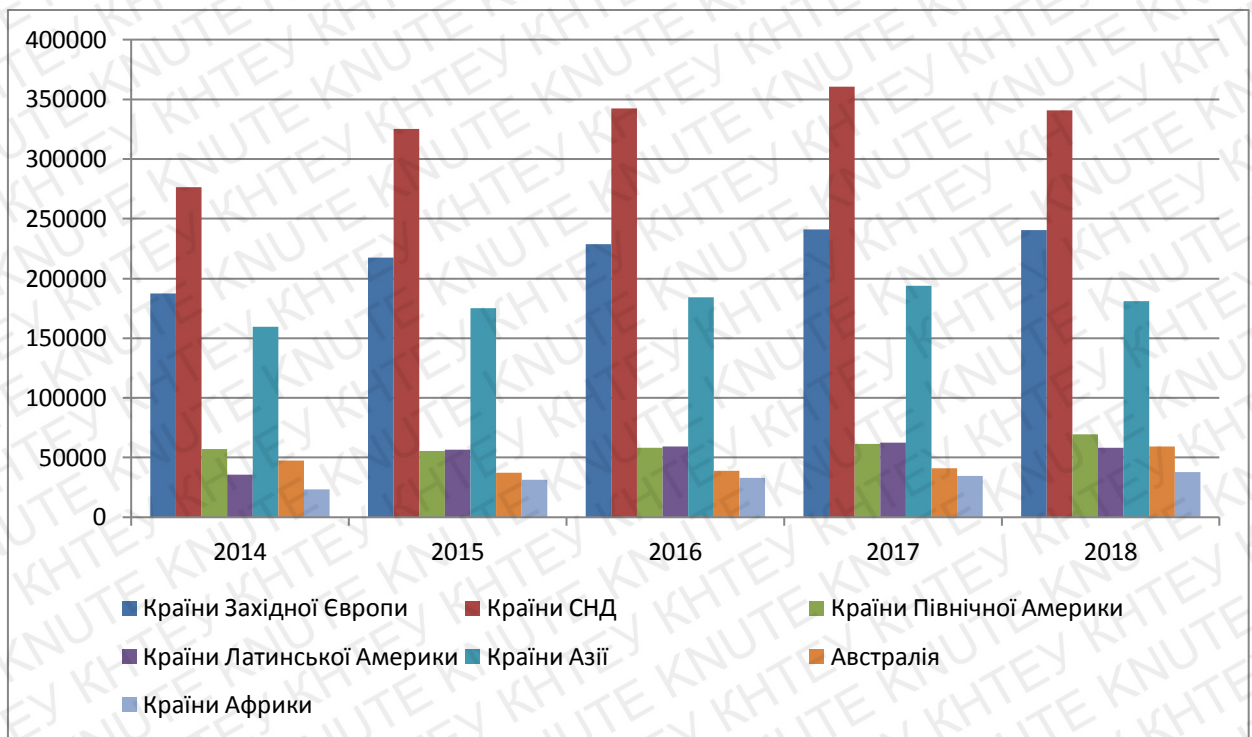

Рис. 1.7. Географічна структура імпортованих хімічних продуктів
ТОВ «Агрітех Україна» за 2014-2018 рр. (кг)

*Джерело: побудовано на основі внутрішньої документації ТОВ «Агрітех Україна».

Проведемо оцінку ефективності виконання імпортованих операцій ТОВ «Агрітех Україна» (табл. 1.9).

Так, упродовж 2014-2018 рр. показник рентабельності імпортованих операцій ТОВ «Агрітех Україна» збільшився на 9,87% в абсолютному вираженні та на 8,29% у відносному порівнянні показників.

Таблиця 1.9

Динаміка показників ефективності виконання імпорتنих операцій
ТОВ «Агрітех Україна» за 2014-2018 рр.

Показники	2014	2015	2016	2017	2018	Відхилення 2018 / 2014 рр.	
						Абс. відх.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Виручка від здійснення імпорتنих операцій, тис грн	2980,12	2998,25	3282,00	3472,06	3737,64	+757,52	+25,42
Собівартість імпорту товару, тис грн	2505,09	2674,12	2844,77	2890,78	2901,22	+396,13	+15,81
Рентабельність імпорتنих операцій, %	118,96	112,12	115,37	120,11	128,83	+9,87	+8,29

*Джерело: побудовано на основі внутрішньої документації ТОВ «Агрітех Україна».

Отже, упродовж 2014-2018 рр. імпорт продукції в ТОВ «Агрітех Україна» виріс в усіх без винятку сегментах. Така тенденція говорить про те, що в умовах поступового відновлення внутрішнього товарного ринку та стагнації у вітчизняному хімічному виробництві в ТОВ «Агрітех Україна» відбувається поступове заміщення вітчизняної продукції імпортною, тобто, спостерігається процес антиімпортозаміщення.

1.3. Особливості процесу планування витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

Основною функцією економічного механізму ТОВ «Агрітех Україна» є управління витратами. На рівні підприємства управління витратами поєднує в собі елементи операційного (виробничого) та фінансового менеджменту з метою оптимізації витрат і забезпечення максимального прибутку. Використовуючи дані офіційної фінансової звітності підприємства (додатки А-Ж) проведемо детальний аналіз динаміки витрат ТОВ «Агрітех Україна» (табл. 1.10).

Важливе значення в економічному аналізі приділяється дослідженню поточних витрат підприємства та собівартості хімічної продукції, оскільки вони є узагальнюючими показниками діяльності й безпосередньо впливають на фінансові результати роботи підприємства.

Відповідно до даних табл. 1.10, варто відзначити, що протягом 2014-2018 рр. відбулось збільшення величини загальних витрат в ТОВ «Агрітех Україна» на 7397 тис грн або на 29,84%. Зростання загальних витрат підприємства у 2018 р., порівняно з 2014 р., було спровоковане збільшенням значення таких статей витрат як: собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 6420 тис грн або на 30,57% (зростання собівартості реалізованої продукції свідчить про погіршення ступеня використання усіх ресурсів підприємства); збільшення операційних витрат на 234 тис грн або на 82,69% та інших витрат підприємства на 743 тис грн або на 21,20%.

Таблиця 1.10

Динаміки структури витрат ТОВ «Агрітех Україна» протягом 2014-2018 рр., тис грн.

Показники	2014		2015		2016		2017		2018		Відхилення 2018 / 2014 рр.	
	Тис грн	%	Тис грн	%	Тис грн	%	Тис грн	%	Тис грн	%	Тис грн	%
Собівартість продукції	21003	84,72	23999	86,70	25211	87,09	25996	85,82	27423	85,20	+6420	+30,57
Операційні витрати	283	1,14	281	1,02	264	0,91	400	1,32	517	1,60	+234	+82,69
Інші витрати	3505	14,14	3402	12,29	3474	12,00	3897	12,86	4248	13,2	+743	+21,20
Всього витрат	24791	100,00	27682	100,00	28949	100,00	30293	100,00	32188	100,00	+7397	+29,84

*Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Агрітех Україна» (Додатки А-Ж).

Структура витрат ТОВ «Агрітех Україна» вказує на те, що найбільшу частку в складі витрат займає собівартість реалізованої продукції – 84,72% у 2014 р., 86,70% у 2015 р., 87,09% у 2016 р., 85,82% у 2017 р. та 85,20% у 2018 р.

Також доцільно відзначити, що значну частину витрат підприємства складають витрати на імпортні операції ТОВ «Агрітех Україна» (рис. 1.8).

Так, у структурі загальних витрат ТОВ «Агрітех Україна» витрати на імпортні операції складають більше 10%. Також аналіз імпортних операцій ТОВ «Агрітех Україна» показав, що їх ефективність закладається на етапі планування та попередньої підготовки до проведення, а оцінюється в результаті фінансового аналізу. Упродовж 2014-2018 рр. відбулося різке збільшення курсів іноземних валют, імпортні поставки обходяться набагато дорожче, ефективність імпортних контрактів знижується.

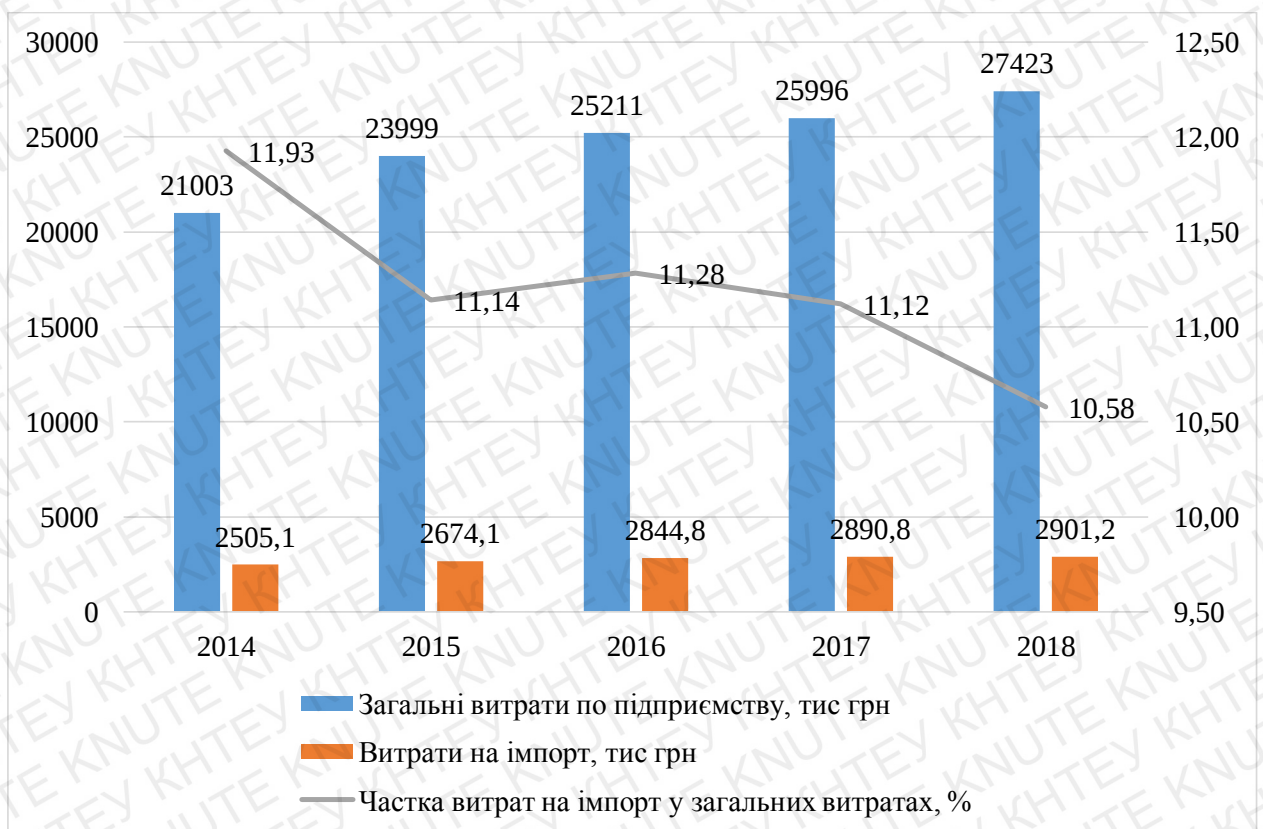

Рис. 1.8. Частка витрат на імпортні операції у структурі загальних витрат ТОВ «Агрітех Україна» упродовж 2014-2018 рр. (%)

*Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Агрітех Україна» (Додатки А-Ж).

Нестабільність макроекономічної ситуації в 2014-2018 рр. і коливання валютних курсів негативно вплинули, як на рівень цін на імпортні товари, так і на обсяги їх реалізації. Методи аналізу ефективності імпорту дозволяють чітко визначити які поставки вигідніше, порівнюючи товари, що купуються на території України з імпортною продукцією, що допоможе далі в прийнятті управлінських рішень.

Структура витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності представлена в табл. 1.11.

Так, у структурі витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності найбільша частка припадає на транспортування хімічних продуктів до кордону.

Таблиця 1.11

Структура витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності упродовж 2014-2018 рр. (тис грн)

Витрати	Роки					Відхилення 2018/2014 рр.	
	2014	2015	2016	2017	2018	Абс. відх., тис грн	Відн. відх., %
1	2	3	4	5	6	7	8
Витрати на транспортування до кордону	526,1	561,6	597,4	607,1	638,3	+112,2	+21,33
Витрати на транспортування після кордону	338,2	361,0	384,0	390,3	362,7	+24,5	+7,23
Витрати на страхування	400,8	427,9	455,2	462,5	458,4	+57,6	+14,37
Витрати на навантаження	383,3	409,1	435,2	442,3	467,1	+83,8	+21,87
Витрати на розвантаження	358,2	382,4	406,8	413,4	409,1	+50,8	+14,19
Комісійні витрати експедитора	140,3	149,8	159,3	161,9	153,8	+13,5	+9,61
Матеріальні витрати імпортера	112,7	120,3	128,0	130,1	121,9	+9,1	+8,09

Продовження табл 1.11

1	2	3	4	5	6	7	8
Витрати на оплату праці	125,3	133,7	142,2	144,5	142,2	+16,9	+13,50
Відрахування від ФОП	120,2	128,4	136,5	138,8	148,0	+27,7	+23,05
Загальні витрати на імпорт	2505,1	2674,1	2844,8	2890,8	2901,2	+396,1	+15,81

*Джерело: побудовано на основі внутрішньої документації ТОВ «Агрітех Україна».

Упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо зростання всіх складових витрат на зовнішньоекономічну діяльність: витрати на транспортування до кордону зросли на 112,2 тис грн або на 21,33%; витрати на транспортування після кордону збільшилися на 24,5 тис грн або на 7,23%; витрати на страхування зросли на 57,6 тис грн або на 14,37%; витрати на навантаження збільшилися на 83,8 тис грн або на 21,87%; витрати на розвантаження збільшилися на 50,8 тис грн або на 14,19%; комісійні витрати експедитора зросли на 13,5 тис грн або на 9,61%; матеріальні витрати імпортера збільшилися на 9,1 тис грн або на 8,09%; витрати на оплату праці менеджерів ЗЕД зросли на 16,9 тис грн або на 13,50%, що сприяло зростанню відрахувань від фонду оплати менеджерів ЗЕД на 27,7 тис грн або на 23,05%.

Особливе значення для зростання ефективності ЗЕД в ТОВ «Агрітех Україна» є оптимізація структури затрат на збут імпоротної продукції, що включає в себе вартість матеріальних витрат, амортизацію, оплату праці та ін. На підприємстві не розрізняють собівартості продукції в залежності від каналу реалізації, тобто показник собівартості є агрегованим вимірником виробленої продукції як для українських клієнтів, так і для імпорту. Усі витрати на перевезення, зберігання, митні збори відповідно до зазначених в контрактах умов постачання є відповідальністю покупця.

Витрати як елемент підлягають плануванню та оптимізації через регулювання їх загального рівня та складу, тобто за допомогою обліково-інформаційного забезпечення здійснюється процес реалізації основних

функцій управління щодо них. Проте управлінські функції не існують відокремлено, вони взаємопов'язані і реалізуються послідовно (рис. 1.9).

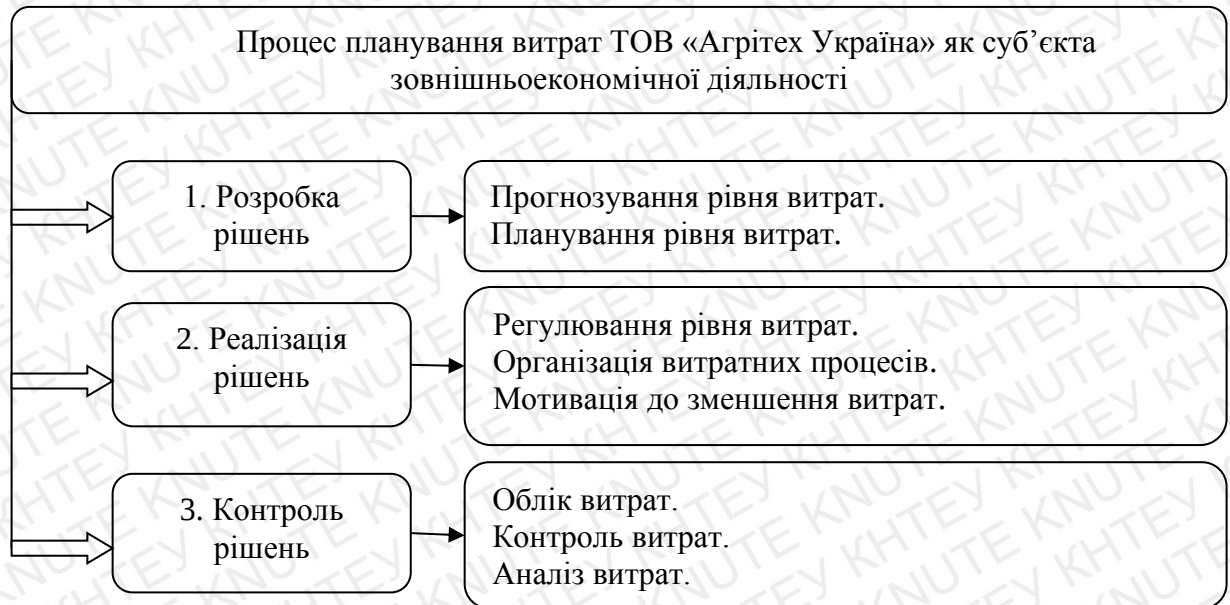

Рис. 1.9. Планування та оптимізація витрат в системі управління їх рівнем ТОВ «Агрітех Україна»

*Джерело: побудовано на основі внутрішньої документації ТОВ «Агрітех Україна».

Отже, планувати та оптимізувати величину витрат, з метою підвищення ефективності діяльності ТОВ «Агрітех Україна», яке здійснює зовнішньоторговельні операції, означає реалізовувати процес заздалегідь встановленого формування та обліку витрат за місцями виникнення, ресурсами, роботами (послугами), часом здійснення та іншими об'єктами для доведення їх до оптимальної величини, зважаючи на тактичну та стратегічну направленість ТОВ «Агрітех Україна». Дані параметри є визначальними аспектами понесених витрат і утворюють фундаментальні основи моделей управління витратами будь-яких видів. Загалом, виважене управління витратами, направлене на підвищення ефективності діяльності ТОВ «Агрітех Україна», реалізується в повній мірі за допомогою утворення відповідної системи. Необхідно відмітити, що якогось одного встановленого стандарту побудови системи управління витратами немає.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

– Проведено оцінку фінансово-економічної діяльності ТОВ «Агрітех Україна». ТОВ «Агрітех Україна» функціонує у галузі «Оптова торгівля хімічними продуктами». Варто відзначити, що упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення загальних активів ТОВ «Агрітех Україна» на 10764 тис грн або на 38,29%, що сталося за рахунок зростання необоротних активів підприємства на 5926 тис грн або на 33,25% та оборотних активів ТОВ «Агрітех Україна» на 4785 тис грн або на 46,65%. Упродовж 2014-2018 рр. необоротні активи ТОВ «Агрітех Україна» збільшувалися за рахунок росту капітальних інвестицій у торгове обладнання, основних засобів та інших необоротних активів. Протягом 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення загальних пасивів на 10764 тис грн або на 38,29%, що сталося у зв'язку із зростанням власного капіталу на 2956 тис грн або на 12,80% та поточних зобов'язань на 7808 тис грн або на 155,85%. Позитивним моментом у діяльності ТОВ «Агрітех Україна» стало зростання валового прибутку з 4636 тис грн у 2014 р. до 6647 тис грн у 2018 р., тобто на 43,38%. За рахунок збільшення інших операційних доходів (за 2014-2018 рр. на 20 тис грн або на 37,04%) та зростання чистої виручки на підприємстві (на 8431 тис грн або на 32,88%) спостерігаємо збільшення чистого прибутку ТОВ «Агрітех Україна» на 959 тис грн або на 281,23%.

Проаналізовано зовнішньоекономічну діяльність ТОВ «Агрітех Україна». Так, упродовж 2014-2018 рр. імпорт продукції в ТОВ «Агрітех Україна» виріс в усіх без винятку сегментах. Така тенденція говорить про те, що в ТОВ «Агрітех Україна» в умовах поступового відновлення внутрішнього товарного ринку та стагнації у вітчизняному хімічному виробництві відбувається поступальне заміщення вітчизняної продукції імпортною, тобто, спостерігається процес антиімпортозаміщення. Протягом 2014-2018 рр.

найбільша частка у географічній структурі імпорту хімічних продуктів ТОВ «Агрітех Україна» належить країнам Західної Європи (24,38%) та країнам СНД (34,52%), країнам Азії (18,33%), країнам Північної Америки (7,05%), країнам Латинської Америки (5,88%), Австралії та Нової Зеландії (6%), країнам Африки (3,83%). Досліджено особливості процесу планування витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Так, протягом 2014-2018 рр. відбулося збільшення величини загальних витрат в ТОВ «Агрітех Україна» на 7397 тис грн або на 29,84%. Зростання загальних витрат підприємства у 2018 р., порівняно з 2014 р., було спровоковане збільшенням значення таких статей витрат як: собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 6420 тис грн або на 30,57% (зростання собівартості реалізованої продукції свідчить про погіршення ступеня використання усіх ресурсів підприємства); збільшення операційних витрат на 234 тис грн або на 82,69% та інших витрат підприємства на 743 тис грн або на 21,20%. Упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо зростання всіх складових витрат на зовнішньоекономічну діяльність: витрати на транспортування до кордону зросли на 112,2 тис грн або на 21,33%; витрати на транспортування після кордону збільшилися на 24,5 тис грн або на 7,23%; витрати на страхування зросли на 57,6 тис грн або на 14,37%; витрати на навантаження збільшилися на 83,8 тис грн або на 21,87%; витрати на розвантаження збільшилися на 50,8 тис грн або на 14,19%; комісійні витрати експедитора зросли на 13,5 тис грн або на 9,61%; матеріальні витрати імпортера збільшилися на 9,1 тис грн або на 8,09%; витрати на оплату праці менеджерів ЗЕД зросли на 16,9 тис грн або на 13,50%, що сприяло зростанню відрахувань від фонду оплати менеджерів ЗЕД на 27,7 тис грн або на 23,05%. Витрати як елемент підлягають плануванню та оптимізації через регулювання їх загального рівня та складу, тобто за допомогою обліково-інформаційного забезпечення здійснюється процес реалізації основних функцій управління щодо них.

РОЗДІЛ 2. ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ТОВ «АГРІТЕХ УКРАЇНА» ЯК СУБ'ЄКТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Пропозиції щодо оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

ТОВ «Агрітех Україна» функціонує в умовах високої складності, невизначеності і динамічності навколишнього соціально-економічного середовища. Для того щоб вижити в цьому середовищі, ТОВ «Агрітех Україна» необхідно постійно розвиватися, удосконалюватися й адаптуватися до швидко мінливих вимог ринку, який формується в умовах сучасної економіки інноваційного типу. В умовах ринкової економіки перед ТОВ «Агрітех Україна» постає проблема гнучкого і швидкого реагування на мінливість ринкового середовища. Механізм оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції виступає одним з найбільш дієвих способів, покликаних підвищити ефективність діяльності ТОВ «Агрітех Україна».

Розробка стратегії управління поточними витратами в ТОВ «Агрітех Україна» вимагає постановки мети. Такою метою не можна вважати зменшення витрат, оскільки забезпечення належної якості продукції та послуг невід'ємне від них. Таке зменшення може призвести до скорочення кола споживачів та погіршення показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Агрітех Україна».

Стратегія управління поточними витратами є однією з допоміжних стратегій управління діяльністю ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. За умов ринкової економіки рівень торговельного обслуговування визначається як широтою представленого асортименту товарів, задовольняючого різноманітні потреби, так і створенням необхідних умов для покупців, причетних до процесів обороту, розрахунків, доставки товарів додому, післяпродажного обслуговування тощо.

Схематично етапи розробки та впровадження стратегії оптимізації витрат відображені на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Етапи розробки і впровадження стратегії оптимізації витрат в ТОВ «Агрітех Україна»

*Джерело: побудовано автором.

Як видно з рис. 2.1, для забезпечення ефективного менеджменту необхідно організувати оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції в різних аспектах – за технологіями, центрами відповідальності, видами продукції, за відповідальними особами, що дає змогу всебічно аналізувати рівень витрат і визначати їх відповідність встановлення нормам і на цій основі розробляти власну політику оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції, застосовуючи ефективні методи і механізми на всіх рівнях управління.

Розраховані оптимальні витрати порівнюються з фактичними витратами ТОВ «Агрітех Україна». Результати порівняння є підставою для розробки і впровадження конкретних заходів, спрямованих на наближення фактичної структури витрат до оптимальної. У процесі реалізації стратегії оптимізації витрат необхідно постійно слідкувати за результатами фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому і витратами зокрема, а також за змінами у зовнішньому середовищі. Такий моніторинг дозволяє своєчасно

визначити можливу невідповідність між стандартами якості і вимогами ринку, між стандартами якості і розрахованими витратами, між розробленими заходами та результатами їх реалізації. У разі з'ясування будь-яких невідповідностей потрібно своєчасно внести зміни у розрахунки або зміст заходів.

Для здійснення ефективного оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції в ТОВ «Агрітех Україна» пропонуємо організувати відділ контролінгу за децентралізованим підходом. Функції та завдання фінансового контролінгу в процесі оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції ТОВ «Агрітех Україна» представлені на рис. 2.2.

Так, найбільш адекватними інструментами контролінгу витрат для застосування в ТОВ «Агрітех Україна», виходячи з запропонованих критеріїв, є: директ-костинг, таргет-костинг, CVP-аналіз та процесно-орієнтоване оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції (Activity Based Costing). Дані інструменти є надійними, володіють широким спектром можливостей, поєднуються з іншими інструментами на підприємстві та мають позитивні рекомендації щодо використання з боку провідних фахівців.

Для ефективного функціонування в ТОВ «Агрітех Україна» необхідною основою є правильна організація оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції, а це означає створення єдиної, раціональної, чітко та безперебійно-функціонуючої системи з певними цільовими установками та взаємопов'язаними елементами.

Отже, володіння методикою планування витрат ТОВ «Агрітех Україна» в умовах імпорту хімічних продуктів створює економічно обґрунтовану базу для розрахунку цін, оптимізації господарчої і комерційної діяльності. Зокрема, собівартість товару ТОВ «Агрітех Україна» є основною складовою поточних витрат.

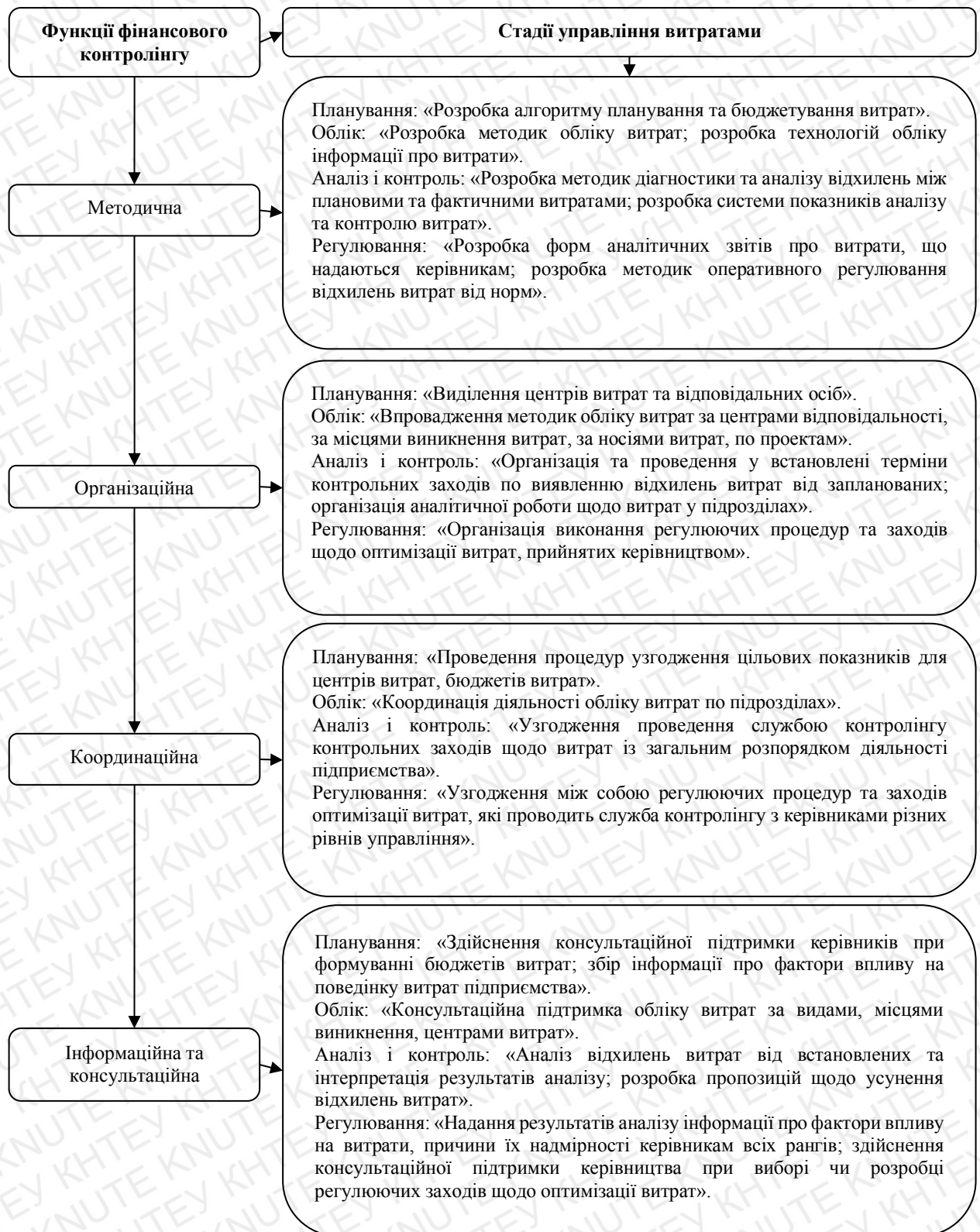

Рис. 2.2. Функції та завдання фінансового контролінгу в процесі оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції ТОВ «Агрітех Україна»

*Джерело: побудовано автором.

Таким чином, зниження рівня поточних витрат обігу ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності може потягти за собою вплив покупців і скорочення обсягу товарообороту. Водночас збільшення обсягів товарообороту є найважливішим фактором зниження рівня витрат обігу. За інших рівних умов, при зростанні товарообороту забезпечується зниження рівня умовнопостійних витрат підприємства, які обумовлюють і зниження рівня постійних витрат. Однак позитивний вплив цього фактора простежується тільки стосовно обсягу товарообороту, що забезпечує досягнення максимального прибутку.

Розробка стратегії управління витратами обігу має бути спрямована не на зниження розміру витрат обігу, а на їх оптимізацію. ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності функціонує в умовах високої складності, невизначеності і динамічності навколишнього соціально-економічного середовища. Для того щоб вижити в цьому середовищі, ТОВ «Агрітех Україна» необхідно постійно розвиватися, удосконалюватися й адаптуватися до швидко мінливих вимог ринку, який формується в умовах сучасної економіки інноваційного типу. В умовах ринкової економіки перед ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності постає проблема гнучкого і швидкого реагування на мінливість ринкового середовища. Механізм управління витратами виступає одним з найбільш дієвих способів, покликаних підвищити ефективність діяльності ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Визначимо основні принципи управління витратами в ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності:

- використання єдиної методики на всіх рівнях управління витратами;
- управління витратами на всіх етапах життєвого циклу продукту;
- постійні облік і аналіз для запобігання утворенню зайвих витрат;
- вдосконалення інформаційного забезпечення управління витратами.

Виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок, що необхідною умовою ефективного управління витратами в ТОВ «Агрітех Україна» як

суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності є його системний характер, тобто управління витратами повинно розглядатися як система.

Таким чином, поточна система управління витратами в ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності не може повною мірою відобразити фактичну картину ефективності використання фінансових ресурсів організації, тому, на нашу думку, від ефективності роботи системи управління витратами залежать не тільки економічні результати діяльності підприємства, але і його конкурентоспроможність і, як наслідок, виживання в сучасних умовах.

Отже, можна виділити наступні напрямки скорочення витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності:

- технічне вдосконалення основних фондів;
- збільшення ціни імпортованих товарів;
- модернізація програмного забезпечення здійснення імпортованих операцій на підприємстві.

Також доцільно зазначити, що складна фінансово-економічна ситуація в країні змушує ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності мобілізувати всі свої ресурси, для того щоб вижити в конкурентній боротьбі. В даний час стратегічне управління витратами є невід'ємною частиною процесу імпорту хімічних продуктів у ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Щоб обійти конкурентів, підвищити ефективність імпорту, послідовно досягти стійкого переваги, необхідно слідувати певним напрямом в рамках тієї чи іншої стратегії. Це обумовлює актуальність розвитку управління витратами.

Процес прийняття управлінських рішень є особливим видом діяльності, що вимагає високої кваліфікації, практичного досвіду, розвиненою інтуїції. Багато рішень є унікальними, і процес їх вироблення не може бути визначений правилами, конкретними кроками, чіткою послідовністю або тимчасовими обмеженнями, воно підпорядковується внутрішній логіці – це цикл прийняття рішення. Особі, що приймає рішення, також необхідна інформація про витрати

та доходи для обґрунтування вибору і коректних висновків. Важливе завдання збору, узагальнення та передачі корисної та необхідної інформації здійснюється в рамках управлінського обліку. Отримані відомості аналітик може використовувати в цілях дозволу наявної проблеми або поліпшення функціонування ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Отже, розробка ефективних рішень є основоположною передумовою забезпечення конкурентоспроможності продукції та фірми на ринку, формування раціональних організаційних структур, проведення правильної кадрової політики і роботи, регулювання соціально-психологічних відносин на підприємстві, створення позитивного іміджу та ін. В умовах сучасної економіки ступінь нестабільності економічної поведінки суб'єктів ринку досить висока. Тому будь-яка організація при побудові власної стратегії в першу чергу прагне до створення умов і передумов для довгострокової та перспективної діяльності, що можливо лише за рахунок створення очевидного конкурентної переваги. Зокрема, визнаним способом перемоги в конкурентній боротьбі є лідерство за витратами, в зв'язку з чим виникає проблема створення в ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності ефективної системи управління витратами, здатної пов'язати наявну управлінську інформацію в єдине ціле в рамках окремо взятої організації. Тому в даний час є вельми актуальним пошук оптимального механізму організації системи управління витратами.

2.2. Розробка заходів впровадження пропозицій щодо оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

Для економії операційних витрат підприємства та покращення діяльності ТОВ «Агрітех Україна» пропонуємо проект впровадження «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорту хімічної продукції підприємства. Місія проекту – забезпечення економії операційних витрат та поліпшення якості імпортованих операцій за рахунок використання інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорту.

Оптимізація витрат на імпорту з використанням програмного комплексу «BAS Управління торгівлею» допоможе максимально проінформувати потенційного імпортера щодо можливості укладення імпортованої угоди про поставку хімічної продукції, що дозволить завчасно попередити виникнення непередбачуваних витрат на проведення імпортованих операцій.

Вартість встановлення технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорту ТОВ «Агрітех Україна» складе 70 тис грн. Практична реалізація проекту буде здійснена за рахунок чистого прибутку підприємства.

Розрахуємо амортизацію технології «BAS Управління торгівлею» у сфері оптимізації витрат на імпорту прямолінійним методом. При застосуванні прямолінійного методу річна сума амортизації розраховується, як ділення вартості, що амортизується, на термін корисного використання об'єкта основних засобів.

У табл. 2.1 проведено розрахунок амортизації на загальну вартість технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорту в ТОВ «Агрітех Україна» прямолінійним методом.

Таблиця 2.1

Розрахунок амортизації технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт в ТОВ «Агрітех Україна» з використанням прямолінійного методу нарахування

Рік	Амортизаційні відрахування	Накопичена амортизація	Залишкова вартість
0	-	-	70,0
1	14,0	14,0	56,0
2	14,0	28,0	42,0
3	14,0	42,0	28,0
4	14,0	56,0	14,0
5	14,0	70,0	0

*Джерело: власні розрахунки.

Проведемо розрахунок витрат для реалізації проекту раціонального використання витрат за рахунок впровадження інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Розрахунок витрат для реалізації проекту раціонального використання витрат ТОВ «Агрітех Україна» за рахунок впровадження інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт (тис грн)

Назва статті витрат	2020	2021	2022
Витрати на «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт	70,0	0	0
Витрати на амортизацію	14,0	14,0	14,0
Вартість обслуговування «BAS Управління торгівлею» у сфері оптимізації витрат на імпорт	15,0	15,0	15,0
Всього	99,0	29,0	29,0

*Джерело: власні розрахунки.

Отже, у результаті практичної реалізації проекту раціонального використання витрат за рахунок впровадження інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт прогнозуємо коливання витрат.

Розрахуємо загальні витрати на раціональне використання витрат за рахунок використання інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Розрахунок загальних витрат ТОВ «Агрітех Україна» на впровадження інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт (тис грн)

Назва статті витрат	2020	2021	2022
Заробітна плата нового співробітника (менеджера по ЗЕД) та сплата єдиного податку (22% від ФОП)	21,47	22,55	23,67
Витрати на податки (єдиний податок та єдиний соціальний внесок приватного підприємця на III групі платників)	21,02	21,52	22,04
Загальні витрати на технологію «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт	99,00	29,00	29,00
Інші витрати	20,00	21,00	22,05
Всього	161,49	94,06	96,76

*Джерело: власні розрахунки.

Проведемо розрахунок економічної ефективності раціонального використання витрат за рахунок використання інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт у 2020-2022 рр.

Зокрема, у табл. 2.4 проведено розрахунок запланованого рівня прибутку у результаті реалізації проекту раціонального використання витрат за рахунок впровадження інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт.

Таблиця 2.4

Розрахунок обсягу прибутку за рахунок реалізації проекту раціонального використання витрат ТОВ «Агрітех Україна» за рахунок впровадження інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт (тис грн)

Показники	Періоди		
	2020	2021	2022
Запланована чиста виручка від реалізації	200,00	210,00	220,50
Заплановані витрати	161,49	94,06	96,76
Прибуток	38,51	115,94	123,74

*Джерело: власні розрахунки.

Отже, за рахунок реалізації проекту раціонального використання витрат за рахунок впровадження інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт плануємо поступове зростання обсягу прибутку підприємства.

Таким чином, раціональне використання витрат за рахунок використання інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт є доцільним та економічно виправданим, адже при реалізації стратегії інтенсивного росту та захоплення нового сегменту плануємо підвищення доходу. Реалізація запропонованого проекту застосування технології «BAS Управління торгівлею» у оптимізації витрат на імпорт хімічної продукції підприємства для економії витрат підприємства та підвищення його економічної стійкості є цілком ефективним.

2.3. Прогнозна оцінка ефективності оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

Методика прогнозування величини витрат ТОВ «Агрітех Україна» за допомогою економетричних моделей, дає змогу визначити величину витрат та розрахувати прогнозні значення показника на коротку перспективу. Одним із шляхів прогнозування витрат є застосування алгоритму оптимізації загальних витрат та затрат на імпортні операції підприємства (рис. 2.3).

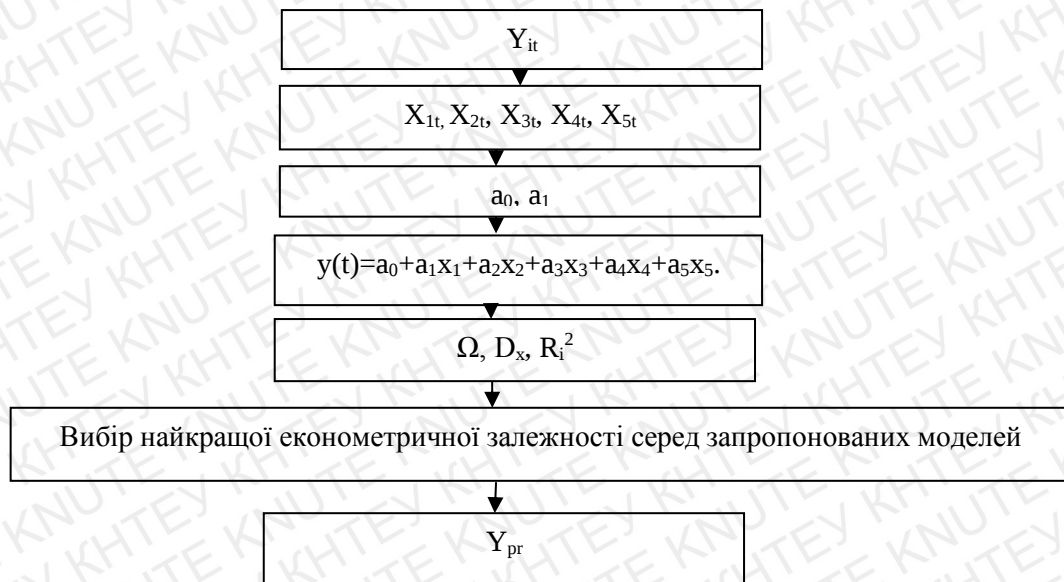

Рис. 2.3. Алгоритм прогнозування величини витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

*Джерело: побудовано автором.

Детальний опис запропонованих показників наведений у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Опис показників, необхідних для прогнозування величини витрат

№ п/п	Назва показника	Опис показника
1	Y_{it}	теоретичне значення витрат підприємства в t-му році
2	$X_{1t}, X_{2t}, X_{3t}, X_{4t}, X_{5t}$	фактори, що здійснюють вплив на величину витрат
3	a_0, a_1	економетричні параметри
4	$y(t)=a_0+a_1x_1+a_2x_2+a_3x_3+a_4x_4+a_5x_5$	лінійна модель економетричної залежності величини витрат від факторів
5	Ω – середньоквадратичне значення відхилень; D_x – дисперсія; R_i^2 – коефіцієнт множинної детермінації.	коефіцієнти, від значення яких залежить вибір найкращої економетричної залежності
6	Y_{pr}	прогнозне значення величини витрат

*Джерело: побудовано автором.

Для розробки прогнозної моделі динаміки витрат ТОВ «Агрітех Україна» необхідно побудувати та обґрунтувати достовірність прогнозної моделі витрат підприємства. Для цього необхідно:

1. Навести показники витрат компанії з 2014 по 2018 рр. – (рис. 2.4).
2. Розрахувати параметри функції методом найменших квадратів і побудувати прогнозу (трендову) модель.

3. Розрахувати прогностні значення загальних витрат та витрат на імпорتنі операції підприємства на наступні 3 роки.

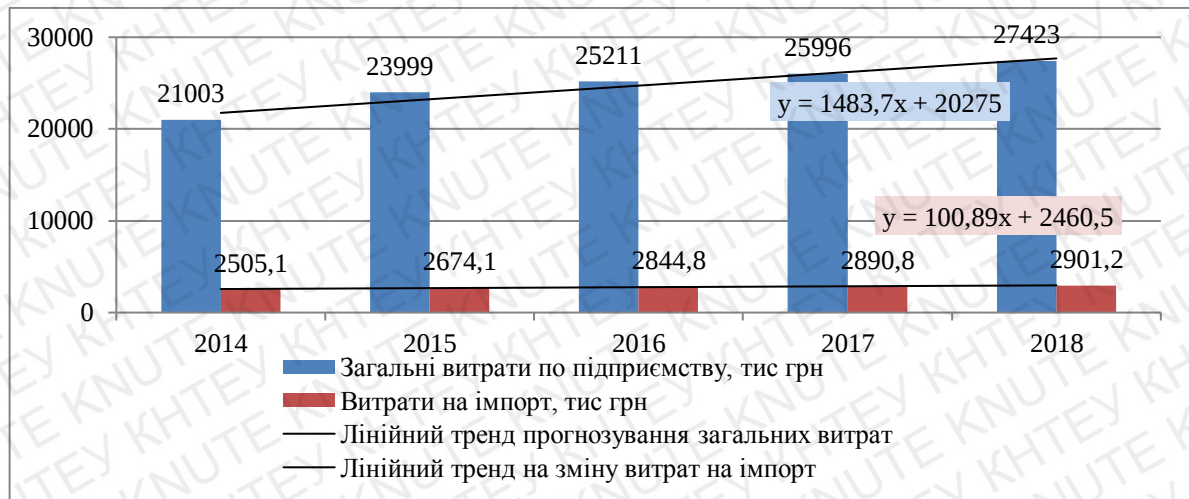

Рис. 2.4. Динаміка показників витрат ТОВ «Агрітех Україна» упродовж 2014-2018 рр.

*Джерело: власні розрахунки.

Так, досліджуючи значення витрат ТОВ «Агрітех Україна», можна сказати, що протягом 2014-2018 рр. спостерігаємо поступове збільшення величини витрат підприємства. Зокрема, станом на 31.12.2018 р., по відношенню до 2014 року, відбулося зростання загальних витрат в ТОВ «Агрітех Україна» на 6420 тис грн або на 30,57%. Упродовж 2014-2018 рр. відбулося збільшення витрат на імпорт на 396,1 тис грн або на 15,81%.

Розрахуємо таблицю значень для прогнозування витрат ТОВ «Агрітех Україна» (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Розрахунок теоретичного значення загальних та імпорتنих витрат
ТОВ «Агрітех Україна»

t (періоди)	Y _t (витрати)	Період проведення дослідження (t ²)	Y _t * t
Розрахунок теоретичного значення загальних витрат ТОВ «Агрітех Україна»			
1	21003	1	21003,00
2	23999	4	47998,00
3	25211	9	75633,00
4	25996	16	103984,00

5	27423	25	137115,00
15	123632	55	385733
Розрахунок теоретичного значення витрат на імпортні операції ТОВ «Агрітех Україна»			
1	2505,1	1	2505,10
2	2674,1	4	5348,20
3	2844,8	9	8534,40
4	2890,8	16	11563,20
5	2901,2	25	14506,00
15	13816	55	42456,9

*Джерело: власні розрахунки.

На основі вище проведених розрахунків запланованого рівня витрат побудуємо трендову модель зміни загальних витрат ТОВ «Агрітех Україна» та витрат на імпортні операції на 2020-2022 рр. (рис. 2.5).

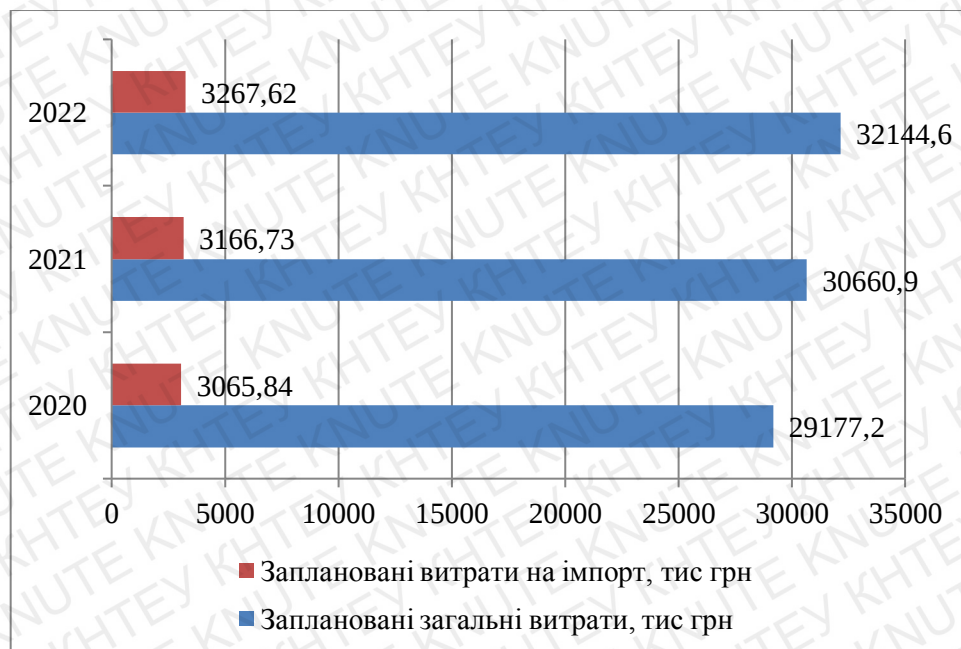

Рис. 2.5. Трендова модель зміни загальних витрат ТОВ «Агрітех Україна» та витрат на імпортні операції на 2020-2022 рр. (тис грн)

*Джерело: власні розрахунки.

Відповідно до проведеного розрахунку прогнозової моделі витрат ТОВ «Агрітех Україна», можна сказати, що прогнозується зростання загальних витрат ТОВ «Агрітех Україна» – у 2022 році, порівняно з 2020 роком, на 2967,4 тис грн або на 10,17%. Також плануємо зростання витрат на імпортні операції за 2020-2022 рр. на 201,78 тис грн або на 6,58%. Прогнозується, що підвищення

величини витрат ТОВ «Агрітех Україна» відбудеться за рахунок зростання обсягу збуту послуг та товарів підприємства, розширення ринків збуту для забезпечення конкурентної переваги досліджуваного підприємства.

Отже, наведений алгоритм оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції підприємства дозволяє визначити прогнозовану величину витрат підприємства в умовах невизначеності й зумовленого цим ризику, що насамперед дає право підприємству проводити ефективну господарську діяльність, а також надає можливість розробити управлінські рішення щодо зниження витрат підприємства.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

– Обґрунтовано пропозиції щодо оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Для забезпечення оптимізації витрат, які пов'язані із здійсненням зовнішньоекономічної діяльності в довгостроковій перспективі ТОВ «Агрітех Україна» повинна мати свій оптимальний стратегічний план як фундамент всіх інших видів планування діяльності компанії. Для ефективного функціонування в ТОВ «Агрітех Україна» необхідною основою є правильна організація оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції, а це означає створення єдиної, раціональної, чітко та безперебійно-функціонуючої системи з певними цільовими установками та взаємопов'язаними елементами. Для того щоб вижити в цьому середовищі, ТОВ «Агрітех Україна» необхідно постійно розвиватися, удосконалюватися й адаптуватися до швидко мінливих вимог ринку, який формується в умовах сучасної економіки інноваційного типу. В умовах ринкової економіки перед ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності постає проблема гнучкого і швидкого реагування на мінливість ринкового середовища. Механізм управління витратами виступає одним з найбільш дієвих способів, покликаних підвищити ефективність діяльності ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

– Розроблено заходи впровадження пропозицій щодо оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Для економії операційних витрат підприємства та покращення діяльності ТОВ «Агрітех Україна» пропонуємо проект впровадження «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт хімічної продукції підприємства. Місія проекту – забезпечення економії операційних витрат та поліпшення

якості імпорتنих операцій за рахунок використання інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт. За рахунок реалізації проекту раціонального використання витрат за рахунок впровадження інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт плануємо поступове зростання обсягу прибутку підприємства.

– Надано прогнозну оцінку ефективності оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. У роботі розроблено алгоритм оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції підприємства. Відповідно до проведеного розрахунку прогнозної моделі витрат ТОВ «Агрітех Україна», можна сказати, що прогнозується зростання загальних витрат ТОВ «Агрітех Україна» – у 2022 році, порівняно з 2020 роком, на 2967,4 тис грн або на 10,17%. Також плануємо зростання витрат на імпорتنі операції за 2020-2022 рр. на 201,78 тис грн або на 6,58%. Прогнозується, що підвищення величини витрат ТОВ «Агрітех Україна» відбудеться за рахунок зростання обсягу збуту послуг та товарів підприємства, розширення ринків збуту для забезпечення конкурентної переваги досліджуваного підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

1. Проведено оцінку фінансово-економічної діяльності ТОВ «Агрітех Україна». ТОВ «Агрітех Україна» функціонує у галузі «Оптова торгівля хімічними продуктами». Варто відзначити, що упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення загальних активів ТОВ «Агрітех Україна» на 10764 тис грн або на 38,29%, що сталося за рахунок зростання необоротних активів підприємства на 5926 тис грн або на 33,25% та оборотних активів ТОВ «Агрітех Україна» на 4785 тис грн або на 46,65%. Упродовж 2014-2018 рр. необоротні активи ТОВ «Агрітех Україна» збільшувалися за рахунок росту капітальних інвестицій у торгове обладнання, основних засобів та інших необоротних активів. Протягом 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення загальних пасивів на 10764 тис грн або на 38,29%, що сталося у зв'язку із зростанням власного капіталу на 2956 тис грн або на 12,80% та поточних зобов'язань на 7808 тис грн або на 155,85%. Позитивним моментом у діяльності ТОВ «Агрітех Україна» стало зростання валового прибутку з 4636 тис грн у 2014 р. до 6647 тис грн у 2018 р., тобто на 43,38%. За рахунок збільшення інших операційних доходів (за 2014-2018 рр. на 20 тис грн або на 37,04%) та зростання чистої виручки на підприємстві (на 8431 тис грн або на 32,88%) спостерігаємо збільшення чистого прибутку ТОВ «Агрітех Україна» на 959 тис грн або на 281,23%.

2. Проаналізовано зовнішньоекономічну діяльність ТОВ «Агрітех Україна». Так, упродовж 2014-2018 рр. імпорт продукції в ТОВ «Агрітех Україна» виріс в усіх без винятку сегментах. Така тенденція говорить про те, що в ТОВ «Агрітех Україна» в умовах поступового відновлення внутрішнього товарного ринку та стагнації у вітчизняному хімічному виробництві відбувається поступальне заміщення вітчизняної продукції імпортною, тобто,

спостерігається процес антиімпортозаміщення. Протягом 2014-2018 рр. найбільша частка у географічній структурі імпорту хімічних продуктів ТОВ «Агрітех Україна» належить країнам Західної Європи (24,38%) та країнам СНД (34,52%), країнам Азії (18,33%), країнам Північної Америки (7,05%), країнам Латинської Америки (5,88%), Австралії та Нової Зеландії (6%), країнам Африки (3,83%).

3. Досліджено особливості процесу планування витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Так, протягом 2014-2018 рр. відбулося збільшення величини загальних витрат в ТОВ «Агрітех Україна» на 7397 тис грн або на 29,84%. Зростання загальних витрат підприємства у 2018 р., порівняно з 2014 р., було спровоковане збільшенням значення таких статей витрат як: собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 6420 тис грн або на 30,57% (зростання собівартості реалізованої продукції свідчить про погіршення ступеня використання усіх ресурсів підприємства); збільшення операційних витрат на 234 тис грн або на 82,69% та інших витрат підприємства на 743 тис грн або на 21,20%. Упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо зростання всіх складових витрат на зовнішньоекономічну діяльність: витрати на транспортування до кордону зросли на 112,2 тис грн або на 21,33%; витрати на транспортування після кордону збільшилися на 24,5 тис грн або на 7,23%; витрати на страхування зросли на 57,6 тис грн або на 14,37%; витрати на навантаження збільшилися на 83,8 тис грн або на 21,87%; витрати на розвантаження збільшилися на 50,8 тис грн або на 14,19%; комісійні витрати експедитора зросли на 13,5 тис грн або на 9,61%; матеріальні витрати імпортера збільшилися на 9,1 тис грн або на 8,09%; витрати на оплату праці менеджерів ЗЕД зросли на 16,9 тис грн або на 13,50%, що сприяло зростанню відрахувань від фонду оплати менеджерів ЗЕД на 27,7 тис грн або на 23,05%. Витрати як елемент підлягають плануванню та оптимізації через регулювання їх загального рівня та складу, тобто за допомогою обліково-інформаційного забезпечення здійснюється процес реалізації основних функцій управління щодо них.

4. Обґрунтовано пропозиції щодо оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Для забезпечення оптимізації витрат, які пов'язані із здійсненням зовнішньоекономічної діяльності в довгостроковій перспективі ТОВ «Агрітех Україна» повинна мати свій оптимальний стратегічний план як фундамент всіх інших видів планування діяльності компанії. Для ефективного функціонування в ТОВ «Агрітех Україна» необхідною основою є правильна організація оптимізації загальних витрат та затрат на імпорتنі операції, а це означає створення єдиної, раціональної, чітко та безперебійно-функціонуючої системи з певними цільовими установками та взаємопов'язаними елементами. Для того щоб вижити в цьому середовищі, ТОВ «Агрітех Україна» необхідно постійно розвиватися, удосконалюватися й адаптуватися до швидко мінливих вимог ринку, який формується в умовах сучасної економіки інноваційного типу. В умовах ринкової економіки перед ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності постає проблема гнучкого і швидкого реагування на мінливість ринкового середовища. Механізм управління витратами виступає одним з найбільш дієвих способів, покликаних підвищити ефективність діяльності ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

5. Розроблено заходи впровадження пропозицій щодо оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Для економії операційних витрат підприємства та покращення діяльності ТОВ «Агрітех Україна» пропонуємо проект впровадження «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт хімічної продукції підприємства. Місія проекту – забезпечення економії операційних витрат та поліпшення якості імпорتنих операцій за рахунок використання інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для оптимізації витрат на імпорт. За рахунок реалізації проекту раціонального використання витрат за рахунок впровадження інноваційної технології «BAS Управління торгівлею» для

оптимізації витрат на імпорт плануємо поступове зростання обсягу прибутку підприємства.

6. Надано прогнозну оцінку ефективності оптимізації витрат ТОВ «Агрітех Україна» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. У роботі розроблено алгоритм оптимізації загальних витрат та затрат на імпортні операції підприємства. Відповідно до проведеного розрахунку прогнозної моделі витрат ТОВ «Агрітех Україна», можна сказати, що прогнозується зростання загальних витрат ТОВ «Агрітех Україна» – у 2022 році, порівняно з 2020 роком, на 2967,4 тис грн або на 10,17%. Також плануємо зростання витрат на імпортні операції за 2020-2022 рр. на 201,78 тис грн або на 6,58%. Прогнозується, що підвищення величини витрат ТОВ «Агрітех Україна» відбудеться за рахунок зростання обсягу збуту товарів підприємства, розширення ринків збуту для забезпечення конкурентної переваги досліджуваного підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий Кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями (поточна редакція від 01.04.2017, підстава 1797-19). Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
2. Митний кодекс України : Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст. 552 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17?test=dCCMfOm7xBWMr2TEZi/v2D2RHI48Us80msh8Ie6>
3. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 26.10.2014 (поточна редакція від 01.01.2016, підстава 905-19). Відомості Верховної Ради (ВВР). 1991. № 29. Ст. 377.
4. Аль-Оста Салім Абдуль-Азіз. Трикомпонентна модель експортної діяльності підприємства. Маркетинг і менеджмент інновацій 2015. № 1 С. 213-220.
5. Амоша О.І. Проблеми вітчизняної вугільної промисловості у світлі вступу України до Світової організації торгівлі. Проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Донецьк: Ін-т економіки пром-ті НАН України, 2006. 68 с.
6. Амоша О.І. Перспективи розвитку та реформування вітчизняної вугільної промисловості на фоні світових тенденцій: наукова доповідь. Ін-т економіки промисловості НАН України. Донецьк, 2005. 32 с.
7. Бегма В.М. Деякі аспекти визначення експортного потенціалу українського оборонно-промислового комплексу. Проблеми науки. 2007. № 7. С. 45–51.
8. Волкова І. А. Державний контроль зовнішньоекономічної діяльності як головна передумова економічної безпеки країни. Економічний простір : збірник наукових праць. Дніпропетровськ : ПДАБА, 2009. № 22/2. С. 236-243.

9. Волкова І. А. Методика аналізу експортно-імпортних операцій в діяльності підприємств. Вісник ЖДТУ. Економічні науки. № 3 (53). Житомир : 2010. С. 53-55.
10. Геєць В.М. Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобалізаційних викликів: монографія: у 2 ч. Ч. 2. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. 273 с.
11. Дахно І. І. Зовнішньоекономічний менеджмент. К.: Центр учбової літератури, 2012. 568 с.
12. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник. К.: Знання, 2008. 330 с.
13. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2002. 172 с.
14. Дудченко М. А. Диверсифікація експортного потенціалу України. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть. К.: Либідь, 2002. С. 143-157.
15. Загородній А. Г. Зовнішньоекономічна діяльність: термінол. слов. К.: Кондор, 2007. 168 с.
16. Зосимова Ж.С. Проблеми та умови покращення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Економіка. Управління. Інновації. 2013. Вип. 2 (10). С. 119–124.
17. Іванієнко К.В. Узагальнення підходів щодо визначення сутності поняття «експортний потенціал». БІЗНЕС-ІНФОРМ. 2014. № 5. С. 291-297.
18. Клименко С.Є. Теоретичні основи побудови концепції застосування механізмів реалізації експортного потенціалу України на світових ринках. Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво». 2013. № 3(72). С. 19-27.
19. Кобзева К.В. Експортний потенціал підприємства: сутність і особливості формування. Проблеми економіки. 2013. № 4. С. 281-285.
20. Ковтун Е.О. Шляхи оптимізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Науковий вісник Ужгородського національного

університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. В. 6, Ч. 1. С. 172–174.

21. Ключник А.В. Регулювання розвитку зовнішньоекономічної діяльності аграрного сектора в умовах євроінтеграційних процесів України. Економіка та інноваційний розвиток національного господарства. 2013. № 4. С. 11–15.

22. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: навч. посіб. К. : Центр учб. літ., 2008. 1240 с.

23. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 792 с.

24. Крикунова В.М. Фактори, динаміка і структура зовнішньоторговельної діяльності підприємств України. Економічні інновації. 2013. С. 92–101.

25. Коломієць В.В. Передумови дослідження експортного потенціалу регіону. Зб. наук. пр. Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». Черкаси : ЧДТУ, 2003. Вип. 8. С. 69-77.

26. Кузьмін О.Є. Організація експортної діяльності підприємства. Сучасні проблеми економіки і менеджменту: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції. Національний університет «Львівська політехніка». Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 173-174.

27. Ленчевський І. Ю. Організація і регулювання міжнародних комерційних операцій. М. : Колос, 2007. 240 с.

28. Ліпич Л. Г. Стратегії виходу підприємств на зовнішні ринки. Культура народів Причорномор'я. 2007. № 102. С. 146-151.

29. Лук'яненко Д. Г. Міжнародні стратегії економічного розвитку : навчально-методичний електронний підручник. Донецьк: Кафедра міжнародної економіки, ДОННУ, 2009.

30. Мазаракі А.А. Зовнішньоторговельні аспекти конкурентної політики України в умовах СОТ: монографія; за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ, 2008. 309 с.

31. Маталка С.М. Управління ефективністю зовнішньоекономічної діяльності підприємств: монографія. Луганськ: Ноулідж. 2011. С. 210.
32. Мельник О. Г. Діагностика факторів впливу на експортну діяльність підприємства. Інноваційна економіка. 2013. № 5. С. 63-66.
33. Мельник Т. Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз. URL:
http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Mep/2009_8_9/.../10_Melnuk1
34. Мельник Т. М. Міжнародна торгівля товарами в умовах глобальної конкуренції: монографія. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. 396 с.
35. Міжнародна економіка : підруч. для студ. вищ. навч. закл. 3-е вид. К. : Центр учбової літератури, 2009. 560 с.
36. Міжнародна торгівля: навч. посібник. К. : Знання, 2008. 366 с.
37. Пашко П. В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації): монографія. К., 2009. 628 с.
38. Пирець Н.М. Фактори розвитку експортного потенціалу України. Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект. Донецьк : ДонНУ, 2004. С. 166-170.
39. Потієнко Л. И. Основы внешнеэкономической деятельности : учеб. пособие. Владивосток: Изд-во ВГУЭС, 2003. 102 с.
40. Пудрик Д.В. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності промислового підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.04; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2008. 23 с.
41. Радченко Е.Є. Визначення сутності поняття «експортний потенціал країни». Вчені записки Університету «КРОК». 2013. Вип. 34. С. 205-212.
42. Резнік Н.П. Український вибір євроінтеграція: економічні вигоди та історичні засади. Проблеми міжнародних відносин. 2014. Вип. 8. С. 282-301.
43. Селезньова К.В. Обґрунтування факторів впливу на розвиток експортного потенціалу машинобудівного підприємства. Вісник НТУ «ХП». 2013. № 45(1018). С. 102-115.

44. Скорнякова Т. В. Экспортний потенціал обробної промисловості України: управління процесом формування: монографія. К.: Наук. світ, 2006. С. 9.
45. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2013. 408 с.
46. Череп А.В. Організаційно-економічний механізм експортної діяльності підприємства. Національне господарство України: теорія та практика управління. 2008. С. 232-236.
47. Чичкало-Кондрацкая И.Б. Анализ моделей управления экспортным потенциалом стран мира. Економічний часопис-XXI. 2013. № 5-6. С. 7-10.
48. Шевчук О.М. Аналіз зовнішньоторговельної діяльності України в сучасних умовах. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: зб. наук. праць. Серія «Економіка». Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. Вип. 27. С. 8–13.
49. Шестакова О. А. До питання категоріального змісту та структури експортного потенціалу підприємства. Економіка Розвитку. Харків :ХНЕУ, 2013. № 1 (65). С. 104-109.
50. Яковлєв А.І. Удосконалення методів визначення ефективності ЗЕД. Фінанси України. 2014. № 9. С. 25–27.
51. National Sunflower Organisation. URL: www.sunflowernsa.com
52. Market Analysis: Sunflower oil – Department of Agriculture. URL: www.nda.agric.za/
53. Information about all oil leads: producers, importers, distributors, dealers, insurers, retailers and other. URL: sunflowerglobalmarket.com/
54. International trade of sunflower oil. URL: http://export.by/en/?act=s_docs&mode=view&id=3091&type=by_class&indclass=35679&mode2=archive&doc=64

ДОДАТКИ

Додаток А

1. Баланс
на **31 грудня 2014**
р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6512	7552
Основні засоби:	1010	6942	9262
первісна вартість	1011	13262	15260
Знос	1012	6320	5998
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	967	399
Інші необоротні активи	1090	487	610
Усього за розділом I	1095	14908	17823
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	152	178
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1699	1737
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	12	11
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	342	384
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	6309	7900
Витрати майбутніх періодів	1170	36	48
Інші оборотні активи	1190	37	31
Усього за розділом II	1195	8587	10289
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	23495	28112

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2		
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1098	1104
Додатковий капітал	1410	7120	8103
Резервний капітал	1415	331	354
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	11991	13541
Усього за розділом I	1495	20540	23102
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		

III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	773	1195
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	30	41
товари, роботи, послуги	1615	259	331
розрахунками з бюджетом	1620	519	612
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	94	292
розрахунками з оплати праці	1630	284	632
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	996	1907
Усього за розділом III	1695	2955	5010
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	23495	28112

**2. Звіт про фінансові результати
за 2014 р.**

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	25639	24632
Інші операційні доходи	2120	54	58
Інші доходи	2240	3	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	25696	24690
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(21003)	(20101)
Інші операційні витрати	2180	283	203
Інші витрати	2270	3505	2708
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	24791	23012
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	905	1678
Податок на прибуток	2300	564	737
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	341	941

Додаток Б

1. Баланс

Форма № 1-м

Код за
ДКУД

1801006

на 31 грудня 2015 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7552	7586
Основні засоби:	1010	9262	9689
первісна вартість	1011	15260	16002
Знос	1012	5998	6313
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	399	412
Інші необоротні активи	1090	610	684
Усього за розділом I	1095	17823	18371
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	178	196
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1737	1996
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	11	5
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	384	411
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	7900	8798
Витрати майбутніх періодів	1170	48	49
Інші оборотні активи	1190	31	36
Усього за розділом II	1195	10289	11491
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	28112	29862

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2		
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1104	1106
Додатковий капітал	1410	8103	8501
Резервний капітал	1415	354	354
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	13541	13139
Усього за розділом I	1495	23102	23100
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	1195	1211
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	41	56

товари, роботи, послуги	1615	331	342
розрахунками з бюджетом	1620	612	612
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	292	298
розрахунками з оплати праці	1630	632	841
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1907	1652
Усього за розділом III	1695	5010	5012
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	28112	29862

2. Звіт про фінансові результати за 2015 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	29974	25639
Інші операційні доходи	2120	158	54
Інші доходи	2240	1	3
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	30133	25696
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(23999)	(21003)
Інші операційні витрати	2180	281	283
Інші витрати	2270	3402	3505
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	27682	24791
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2451	905
Податок на прибуток	2300	957	564
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	1494	341

Додаток В

1. Баланс

Форма № 1-м

Код за
ДКУД

1801006

на 31 грудня 2016 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7586	7960
Основні засоби:	1010	9689	9876
первісна вартість	1011	16002	17201
Знос	1012	6313	7325
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	412	573
Інші необоротні активи	1090	684	778
Усього за розділом I	1095	18371	19187
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	196	207
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1996	2232
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	5	2
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	411	397
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	8798	9176
Витрати майбутніх періодів	1170	49	52
Інші оборотні активи	1190	36	15
Усього за розділом II	1195	11491	12090
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	29862	31329
Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2		
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1106	1106
Додатковий капітал	1410	8501	8573
Резервний капітал	1415	354	356
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	13139	15000
Усього за розділом I	1495	23100	25035
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	1211	1367
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	56	
товари, роботи, послуги	1615	342	423

розрахунками з бюджетом	1620	612	996
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	298	445
розрахунками з оплати праці	1630	841	920
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1652	2143
Усього за розділом III	1695	5012	4927
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	29862	31329

**2. Звіт про фінансові результати
за 2016 р.**

Код за
ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	31852	29974
Інші операційні доходи	2120	138	158
Інші доходи	2240	2	1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	31992	30133
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(25211)	(23999)
Інші операційні витрати	2180	264	281
Інші витрати	2270	3474	3402
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	28949	27682
Фінансовий результат до оподаткування (2268 – 2285)	2290	3043	2451
Податок на прибуток	2300	915	957
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	2128	1494

Додаток Д

1. Баланс
на 31 грудня
2017 р.

Форма № 1-м

Код за
ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7960	8071
Основні засоби:	1010	9876	13170
первісна вартість	1011	17201	22938
знос	1012	(7325)	(9768)
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	573	353
Інші необоротні активи	1090	778	918
Усього за розділом I	1095	19187	22512
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	207	239
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	2232	2699
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	2	1
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	397	219
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	9176	9690
Витрати майбутніх періодів	1170	52	183
Інші оборотні активи	1190	15	6
Усього за розділом II	1195	12090	13037
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	31329	35549

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1106	16106
Додатковий капітал	1410	8573	8583
Резервний капітал	1415	356	358
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	(15000)	()
Усього за розділом I	1495	25035	25047
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	1367	1467

Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		422
товари, роботи, послуги	1615	423	533
розрахунками з бюджетом	1620	996	778
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	445	373
розрахунками з оплати праці	1630	920	800
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	2143	6129
Усього за розділом III	1695	4927	10502
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	31329	35549

**2. Звіт про фінансові результати
за 2017 р.**

Код за
ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	32082	31852
Інші операційні доходи	2120	125	138
Інші доходи	2240	2	2
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	32209	31992
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(25996)	(25211)
Інші операційні витрати	2180	400	264
Інші витрати	2270	3897	3474
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	30293	28949
Фінансовий результат до оподаткування (2268 – 2285)	2290	1916	3043
Податок на прибуток	2300	591	915
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	1325	2128

Додаток Ж

1. Баланс
на **31 грудня**
2018 р.

Форма № 1-м

Код за
ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	8071	7583
Основні засоби:	1010	13170	13098
первісна вартість	1011	22938	24890
знос	1012	(9768)	(11792)
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	353	2150
Інші необоротні активи	1090	918	918
Усього за розділом I	1095	22512	23749
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	239	213
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	2699	3022
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1	291
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	219	399
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	9690	10968
Витрати майбутніх періодів	1170	183	150
Інші оборотні активи	1190	6	84
Усього за розділом II	1195	13037	15217
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	35549	38876

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	16106	17106
Додатковий капітал	1410	8583	8593
Резервний капітал	1415	358	359
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	25047	26058
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	1467	1788

Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	422	290
товари, роботи, послуги	1615	533	402
розрахунками з бюджетом	1620	778	801
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	373	417
розрахунками з оплати праці	1630	800	771
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	6129	8349
Усього за розділом III	1695	10502	12818
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	35549	38876

2. Звіт про фінансові результати за 2018 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	34070	32082
Інші операційні доходи	2120	74	125
Інші доходи	2240		2
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	34144	32209
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(27423)	(25996)
Інші операційні витрати	2180	517	400
Інші витрати	2270	4248	3897
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	32188	30293
Фінансовий результат до оподаткування (2268 – 2285)	2290	1956	1916
Податок на прибуток	2300	656	915
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	1300	1325